

FT

Taxa postala
plátitá in num
No. 244716/929

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop

10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjszabás szerint. — Az
„UJ KELET“ a transilvániai és
banati zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkjeink utányomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő, Admi-
nistrátor delegat si grant respon-
bil-Felelős igazgató: Schwartz Endre,
Proprietar—Tulajdonos: Fraternitate
S.A.R. de Editură. Registrul publica-
tionalor periodice No. 43. Dos. 889.
1938. Tribunalul Cluj, Secția III.

Vasárnap, március 19.
1939—5699. Adar 28.
XXII. évfolyam, 65. szám.

Kiéléződött az angol-német viszony

Duff Cooper Hitlerrel mondott sértő kijelentései miatt erőlesen tiltakozott a londoni német követ. Nagyonfontosú rendkívüli minisztertanács Londonban. Drámai vita után a francia kamara bizalmat szavazott Daladiernak

Amerika nem ismeri el Csehország bekebelezését

Már egyik előző számunkban rámutattunk arra, hogy a csehszlovákiai események sokkal mélyebb visszahatást keltek a nyugati államokban, mint ahogyan az az első órákban tünt. Chamberlain rendkívül éleshangú, kemény és súlyos szavakban tartott beszéde mindennél szuggesztívebben jelzi az angol közvélemény hangulatának mélyeséges megváltozását. Az angol miniszterelnök ezáltal nem várta be Hitler kedre jelzett beszédét és már eleve elvitatta, hogy a cseh köztársaság szétzilálásának, a cseh területek elfoglalásának valamelyes politikai, jogi, vagy erkölcsi igazolása volna. Ezt hangsúlyozza az angol-német tiltakozó jegyzék, amely nem ismeri el Csehország annektálását. Ehhez az

akcióhoz Amerika is csatlakozott. A helyzetet még inkább kiélezi, hogy Duff Cooper csütörtöki alsóházi beszédében Hitlerrel kapcsolatosan használt precedens nélküli erős kifejezések miatt a Führer személyesen érzi sértve magát és bejelentette tiltakozását Londonban. A francia képviselőház bizalmat szavazott Daladiernak, akit teljhatalommal ruháztak fel. A francia közvélemény hangulata is egyre feszültebbé válik. Ma Bucurestiben az uralkodó elnöke alatt tartott koronatanács Románia szerepét és tennivalóit szögezte le az új helyzettel szemben, amely a nyugtalanság jegyében alakul.

ilyen kihívásokkal. — Anglia tudatában van fegyverei hatalmának és erejének, éppen ezért utolsó pillanatra tartózkodni akar attól, hogy a világpolitika irányításába fegyverekkel avatkozzék bele. Azonban nincs kitől tartania és nincs kitől félnie — fejezte be beszédét Chamberlain. — mert az angol nép hatalmas és erős, sokkal erősebb, mint volt hat hónappal ezelőtt.

Hitszegéssel és visszaéléssel vádolta Hitler Chamberlain

London, március 18. (Rador). Chamberlain miniszterelnök tegnap Birminghamban nagy beszédet tartott, amelyben élesen kikelt „a müncheni egyezmény megszegése“ ellen.

Chamberlain kijelentette, hogy a csehországi eseményeknek messzemenő következményei lesznek. Tiltakozott az ellen, hogy Csehország sorsáért az ő politikájának kell viselnie a felelősséget. A régi Csehországot sem Anglia, sem Franciaország, sem Oroszország meg nem menthették volna, még ha háborút is viselnék azért, hogy Németországot Csehszlovákia elleni föllépéséért megbüntessék. Ha azonban Münchenben nem azt a politikát folytatja, amelyet folytatott, akkor Európa ma a legborzalmasabb gyászban állna. A békes megértés politikája viszont csak akkor érvényesülhet, ha Európa egyetlen nemzete sem akar uralkodó szerepet játszani.

— Hitler vezér és kancellár — folytatta kijelentéseit Chamberlain — németországi látogatásaim alkalmával nagy komolysággal ismételte többször, hogy a müncheni meg egyezséssel a német birodalom minden területi törekvése Európában befejezettek tekintendő. Maga az Anglia és Németország között létrejött müncheni meg egyezés is ezt a kikötést tartalmazza. Meg vagyok győződve arról, hogy az angol nép többsége teljesen osztotta a Münchenben folytatott politikámat. Most azonban én osztom azt a csalódást és azt a fölháborodást, mely az újabb eseményekkel szemben az angol nép egészét elfogja.

„A németek visszaélték az önrendelkezés jogával“

— Ha Hitler úgy találta, hogy változtatni kell a müncheni meg egyezésen, akkor elvárhattam volna, hogy mint aláírófelet tanácskozára hívjon meg. A Csehországgal szemben alkalmazott módszer elfogadhatatlan. Mielőtt Csehszlovákia elnöke még megkapta volna az országával szemben támogatott követeléseket, a német csapatok már bevonultak Csehszlovákiába. Német részről itt visszaélték az önrendelkezési joggal, melyet pedig Hitler németországi tárgyalásaink alkalmával annyiszor hangoztatott. Ha a németek vezére ilyen egyszerű ígéretekkel meg tudott felelkezni, hogyan bizhatunk ugyanaból a forrásból érkező más ígéretekben? Föl kell tennünk tehát a kérdést, hogy a német birodalom ezzel az utóbbi lépésével vajjon csak a régi kaland befejezésére gondol, vagy pedig új kalandorozatnak kezdetére, mely világföldön uralomhoz akarja juttatni a Harmadik Birodalmat.

— Mindezek súlyos kérdések és komoly megfontolást igényelnek nemcsak Európában, hanem Európa határain túl is. Ez a megfontolás utban van s a most történt események nagyban siették.

— Legsúlyosabb tévedés volna föltételezni, hogy Anglia azért, mert eszetenek és viszátszatónak tartja a háborus megoldásokat, olyan gerinctelenné vált volna, hogy ne szállna szembe erője végső megfeszítésével

Chamberlain beszéde döntő fordulópontra az angol politikában

A Daily Mail a kötelező katonai szolgálat azonnali bevezetését és alkalmazását követeli és a következőket mondja: „Mától kezdve Anglia nem bíz többé szavakban, csak tettekben. Nagy-Britannia hivatása most az, hogy éjjel-nappal dolgozzék, hogy pótolhassa a felfegyverzés terén elvesztett időt.“

A News Chronicle szerint Chamberlain beszéde az első gesztus volt azon erők új csoportosítása érdekében, amelyek fel akarják tartóztatni Hitler előnyomulását.

A Manchester Guardian megállapítja, hogy lord Grey 1914. augusztus 4-iki beszéde óta egyetlen angol miniszter sem tartott oly súlyos beszédet, mint Chamberlain.

Ez a beszéd elhatározó változást jelent

Német demars Londonban Duff Cooper sértő kijelentései miatt

Berlin, március 18. A Reuter ügynökség jelenti: Beavatott körökben tudni vélik, hogy a német birodalom erőles demarsot intézett az angol kormányhoz az erős kifejezések miatt, amelyek Duff Cooper, a röviddel ezelőtt lemondott angol tengerészeti miniszter

politikánkban. Chamberlain szavai igen súlyosak és nem változtathatók meg többé. Hitler cselekedeteit oly módon tárta fel, amelyek precedens nélkül állnak államfők kapcsolataiban, akik nincsenek konfliktusban egymással. Ez a beszéd azonban Chamberlain számára a kezdetet jelentheti csupán. A régi politikája meghalt. Mától kezdve aszerint fogjuk megítélni, hogy milyen gyorsan tudja új politikáját keresztül vinni.

Berlini jelentés szerint egyetlen német lap sem közölte le Chamberlain beszédét. Római jelentés azt közli, hogy hivatalos olasz körök „közömbösen“ fogadják Chamberlain nyilatkozatát, amelyben elítélte Csehszlovákia elfoglalását.

használt Hitlerrel kapcsolatosan, legutóbbi alsóházi beszédében. Nincs kizárva, hogy a német birodalom londoni követét visszahívják. Berlini körök szerint Hitler személyesen érzi sértve magát a Duff Cooper által használt kifejezések miatt.

Rendkívüli minisztertanács után a dominiumok főkormányzóit is összehívták

London, március 18. Ma délelőtt 12 óra 10 perckor von Dirksen báró, Németország londoni nagykövete, az angol külügyi hivatalba érkezett.

Lord Halifax külügyminiszter ma délelőtt megbeszélést folytatott Amerika, Franciaország és a szovjet londoni követeivel, majd a déli órákban fogadta Dirksen német követet.

Az angol kormányt szombat délutánra sür-

gős minisztertanácsra hívták egybe. Chamberlain, aki vikendjét Birminghamban akarta eltölteni, azonnal visszatért a fővárosba, hogy elnököljön a minisztertanácsban.

A dominiumok Londonban tartózkodó főkormányzóit ma délután a miniszterelnökség Downing Streeti palotájába megbeszélésre hívták össze. A megbeszélés követte a déli utáni minisztertanácsot.

(Folytatása a 9.-ik oldalon.)

A londoni Palesztina-konferencia után

Írta: NEUMANN JENŐ (London)

Londoni alkalmi tudósítónk alábbi cikkét közvetlenül azután írta, hogy az angol kormány megtette utolsó javaslatait a Palesztina-kérdés megoldására. Azóta a zsidó delegáció visszautasította már a kormány ezen javaslatait és mint lapunk tegnapi számában jelentettük a zsidó delegátusok el is hagyták már az angol fővárost.

London, március hó.

Az angol politika München után öntudatosabb lett és igyekezett tevékeny diplomáciai és gazdasági tevékenységgel vezető szerepét visszanyerni a világpolitikában. Ezt úgy vélte legbiztosabban elérni, hogy lehetőség szerint elismert az ellentéteket birodalmi belül. A nemzetközi szituáció, ez a varázsszó az, amelyet minduntalan hallani angol politikusoktól és ez az, amiért mindenütt szövetségeket keres magának a tradicionális angol kompromisszumos politika módszerével. Ez a politika biztosítja a zsidókat, hogy nem állít fel arab államot Palesztinában, de megnyugtatta az arabokat is azzal, hogy leállítja a zsidó bevándorlást. (Anatole France úgy jellemezte az angol „igazságszolgáltatást“, az angol „pártatlanságot“, hogy gazdagoknak és szegényeknek egyaránt eltiltja a koldulást.)

Ilyen csillagzat alatt ült össze februárban a Palesztina-konferencia, amelybe a kormány bevonta az arab államokat azon elgondolás alapján, hogy miután ezek nincsenek közvetlenül érdekelve a kérdésben, mérsékletre fogják bírni a palesztinai arabokat.

A konferencia első napjaiban világossá vált, hogy a kormány fel akarja adni a számára kényelmetlen mandátumot. Ez a számdéka már a Peel-bizottság idejében felszínre került, de most egész határozott formában. Az angolok koncessziókat akarnak tenni az araboknak, hogy így megnyerjék támogatásukat. Az angolok először arab állam alapítását javasolták Palesztinában az ismeretes részletekkel: a zsidók számarányának meghatározása, a földvásárlásnak csak bizonyos területeken való engedélyezése. Garantálták volna a zsidók jelenlegi teljesítményeinek védelmét.

A zsidóság képviselői egységesen utasították el a javaslatokat. Kiemelkedő az, hogy egységesen, mert angol zsidók, Lord Bearsted, Lord Reading és mások voltak a tagjai a delegációnak és így saját kormányukkal ellentétben álláspontot foglaltak el. A zsidó küldöttség igyekezett minden politikai támogatást megnyerni a maga ügyének, de csak annyit sikerült elérni, hogy az Egyesült Államok nagykövete meglátogatta az angol külügyminisztert, érdeklődött a konferencia felől és bejelentette, hogy az USA korábbi szerződésai alapján figyeli az eseményeket. Egyelőre nem befolyásolta a kormányt, ezt valószínűleg majd akkor teszi, amikor a végső döntésre kerül a sor. (Az USA segített a legutolsó sejdül kiadását is.)

Az arabok nem titkolták örömeiket, de igyekeztek néhány ellenjavaslatot tenni. A zsidó delegáció újabb javaslatokat kért a kormánytól a zsidó bevándorlás és a mandátum fenntartásának figyelembe vételével. Egész világos volt, hogy az angol kormány látszólag ingadozó magatartásával fedni igyekszik azt, hogy megvannak a saját javaslatai és csak le akarja járni az összes többi javaslatokat, illetve esetleges terveket. A politikai argumentumok és finom fenyegetések harca indult meg. Weizmannék rámutattak arra, hogy az arab államok általában nem akarják a muftit és uralmát, hogy a zsidóság jelenlegi helyzete mellett lehetetlen lemondani a Balfour-deklarációról és a mandátumban tett ígéretekről a Zsidó Nemzet Otthon megteremtését illetően, hogy az angol kormány súlyos presztizs-vesztéssel szenved, mert látványos, hogy enged az erőszaknak és hogy a világ zsidósága a legveszélyesebb fog harcolni erc-zisraeli érdekeiért. Fokozta ezt az Erec Jiszraeltől jövő hírek egész özöne. Amikor az angol javaslatok hírei Erecbe értek, ott hatalmas reakciót kel-

18,]
volna, a
emben.
egyetések
talia gu-
és angot
ti „düh-
al szem-
a, a kö-
jelenben
meg fog-
pho című
szág biz-
ságában.
e azon a
az útca
övet lesz
Telegraph
hogy La-
követés
ek rende-
ichstagot
almi gyű-
rák.
snak
ar csapa-
eg, Buda-
el kaposo-
vívásának
st, amit a
méliségek
bbi, vagy
nál
seh csapa-
Oderberg
a állandó
h katoná-
endők en-
adókítási-
közül egy
kban elő-
k délután
marosziget
bb autók
éjlenzéssel
g. Az elő-
is elérték.
tárnál fek-
kezett
lévő többé
ton fogják
ak azt hoz-
amit az
enni.
MINISZ-
ARRA ER-
ruszin mi-
nc órákor
szvárra ér-
storiai szál-
együtt meg-
tán újság-
vált ruszin
nem volt
unkatársait.
y rendkívül
apható
ek
3201.
NYOMÁSA
AT

Egy h elnök

Volosin és m

Cluj, március 18. (A Astoria portása, aki fogadott a szálloda tőrémülten pillant az ujságnak a szálló haljába.)
 Tagadni már hiábavágytatja, hogy Volosin, volosin elnök kilenc tagú kísérettel este óta a szállodában tartva sajnálkozó arccal — Volosin ur (igy tulus nélkül) már eltávoztudjuk hová ment. Határozhatom a szobájuk fenn.

Az ujságírókat, akikben tetemesen gyarapodott könnyen falhoz állítanak felvilágosítást és sétálnak le-fel a szűcsarnokban.

Több, mint egy óráig amikor már-már elhagyott mondott, egyszóval sötétké auto kanyarodtatja elé és a következő ruhás sofőr lép be a sárga Magyarul szofőr, nyelvtornának is szóval felfelé. Különből és a lépcső felé kulcsokat és fősiet. Megjelenik és bejelent. Alig lép ki az ajtónnyeggel borított lépcső megjelenik a szálloda Monsignore Volosin, niszterelnöke. Míg a lad, volt kormányának mők termetű, kövérkécsillag szemüvege felfelé az ujságírókra.

Az arca látszólag nyolc izalmának nyomkölép az ucsára, nemdeki az idegen városretével együtt autó „Prága” márkát viseli R-1. Ruzsinszko első látszik, hogy nemrég hették rá, mert néhány C.S. betűk állotta Csesko-Slovensko...

Az autó lassan megija, hová. Az ujságíró

— Hosszu idő óta fésztes „Ferenc József” szivesen isszák és annalig kellemes hashajtó kesérik. Kérdezzé meg o

Zürichi árfolyamok
 177.30, holland forint
 20.695, francia f
 25, csechkorona (3
 27.25, dinár 10.—, lej 3
 4.35.

Heymann: Geldern l
 (ok), új Tábor könyv,
 Alóbbiek: Stefan Zwe
 Schalom Asch: A ná
 16 lei. Schalom Asc
 58 lei Lepagenál, K
 tettel. Kérjen teljes

Könyvkötészet m
 és olcsón

GLO
 könyv
 Tulajdonos: M
 CLUJ, Pia

Csak a milanoi Fratelli Branca-féle

FERNET-BRANCA

hiteles.

amikor figyelmeztetni volt kénytelen az angol kormányt, hogy egy ilyen megoldás rendkívül káros hatást gyakorolna az amerikai közvéleményre. Kennedy ur azonban ennél is tovább kellett, hogy menjen. Most pedig érélyes és formális tiltakozásra van szükség az Egyesült Államok részéről. A Balfour-deklaráció nem pusztán angol ügy és ezt nyomatókossan és ismételt hangszulozni kell amerikai részről. Az az ígért, amely biztos menedéket biztosított a zsidóknak az üldöztetések elől, az Egyesült Államok kormányok közreműködésével hangzott el. Az Egyesült Államoknak erkölcsi kötelessége gondoskodni arról, hogy ez az ígért ne veszítse el érvényét és nyomatókossan fel kell szolítani az angol kormányt ezen ígért valóra váltására.

Az angol munkáspárt glasgowi manifesztációja

London, március 18. Glasgowban Palesztina-konferenciát tartott az angol munkáspárt, amelyen 117 delegátus vett részt a munkáspárt, a szakszervezetek és a szövetségi egyesületek képviselőit. A konferencián William Russel, a munkáspárt glasgowi tagozatának elnöke elnökölt.

A palesztinai helyzetről Berl Locker tartott beszámolót, majd nagy vita vette kezdetét, amelynek befejezése után határozati javaslatot szavaztak meg. A rezolúcióban megvetéssel nyilatkoznak az európai zsidó üldözésekről és rámutattak arra, hogy a palesztinai nemzeti otthon alapjait is ugyanazok a romboló erők igyekeznek aláásni, amelyek az európai zsidóüldözéseket szítják. Ezért elengedhetetlenül szükséges, hogy az angol demokrácia úgy az országban, mint a külföldön teljes erejével harcoljon az antiszemitizmus ellen és teljesítse azokat az ínnepélyes ígérteteket, amiket a zsidó népnak tett a Balfour-deklarációban és a Palesztina-mandátumban. A konferencia felhívja a munkáspárt parlamenti képviselőit, hogy követeljék a kormánytól Palesztina kapuinak szélesre nyitását a zsidó bevándorlók számára, az ország gazdasági befogadó képességének végső határáig.

Ugyanaznap este a Poale Cion glasgowi csoportja rendezett nagy mitinget, amelynek vezérszónoka Berl Locker volt.

tettek. A palesztinai zsidóság képviselője, a Kneszet Jiszrael élén a Vaad Leumivel tudat adta a nyilvánosságának azon elszánt határozatát, hogy szükség esetén harccal is biztosítja jogait és nem engedí Palesztina államformájának megváltoztatását. Ugyanekkor konkrét lépéseket tettek a belső kiképzés és az előkészületek fokozására, felemelték a belső zsidó adót, a Kofér Hajissuvot.

Az arabok is megtették a magukét néhány évvel és annál több fenyegetéssel. Értésére adták a kormányt, hogy amennyiben nem viszi keresztül a javaslatokat, az eddigi sporadikus harc Palesztinában általános lesz és az arab államok is más magatartást fognak felvenni.

A kormány, hogy elkerülje a konferencia bukását, újabb javaslatot terjesztett elő. Ezen javaslat azt mutatta, hogy a kormány bizonyos mértékig engedett a zsidó részről jövő nyomásnak. Az újabb javaslat palesztinai állam alapítását terjesztette elő. Ez tehát nem lenne arab állam, de az arabok többségükön fogva vezető szerepet kaptak volna benne. Ez az állam szövetséget kötne Angliával.

Újra megindult az érveknek és a burkolt és nyílt fenyegetéseknek a harca. Az arabok általános harccal fenyegetőztek és kijelentették, hogy súlyosan fogják üldözni a jelenlegi arab államokban található zsidókat. Még sokkal hevesebb volt a harc zsidó részről, ahonnan kijelentették, hogy

1. A zsidók nem fogadják el a kisebbségi státuszt Palesztinában.
2. Nem tekinthetik befejezettnek a Zsidó Nemzeti Otthon kialakulását a zsidóság jelenlegi palesztinai teljesítményeivel és eredményeivel.
3. Nem fogják sosem alávetni magukat arab uralomnak.

A kormány ígértetekkel igyekezett engedékenységre bírni a zsidó delegációt. Macdonald a következő ajánlatot tette: A kormány 5 éven át 10.000 zsidó bevándorlást engedélyez, ezen kívül lehetővé teszi 10.000 német zsidó gyermek eljöttét. (A gyermekalija megtagadása az arabok közvetlen beavatkozására történik és súlyos csapást jelentett a zionista politikára.) Tekintettel arra, hogy a Peel-bizottság javaslata szerint évi 12.000-es aliját ígérték, ezt 5 évre „biztosítottá” volna a kormány. Ezzel szemben: a mandátumot feladja, palesztinai állam alakul, földvásárlást korlátozzák és kisebbségi státuszba jutottunk volna.

Az érvek keveset használnak és az arabok fenyegetései súlyosabbak. A zsidó delegáció megszakította a tárgyalásokat. A mandátum a mi egyetlen nemzetközi biztosítékunk és hiába a kormány ígértet, a palesztinai arabok lehetetlenné teszik ezeknek megvalósítását, ha egyszer uralomra kerülnek. A bevándorlás e pillanatban elsőrangú politikai probléma. Nekünk, zsidóknak, ezen túl utat jelent a zsidókérdés megoldásához és Erec Jiszrael gazdasága sem nélkülözheti az aliját. A jisuv csak az alija révén növekedhetik, szaporodni az arabok jobban tudnak. Abban a pillanatban, hogy hosszú időre leáll az alija, Erec Jiszrael jelentősen erősen csökken.

A kormány tervének keresztülvitele valószínű volt és Weizmannék elé meredt a kérdés: mit tegyünk? Ha távolmaradunk, akkor de nobis, sine nobis történik minden. (Ez volt az indoklás, akkor is, mikor a zsidó képviselők eljöttek a konferenciára.) Az angolok nem akarták, hogy a konferencia sikeressége újabb presztizs-vesztést jelentessen az angol birodalomra nézve és ók maguk jöttek újabb javaslatokkal. A zsidó delegáció felhasználta az alkalmat és azt kérte, hogy terjesszenek elő olyan javaslatokat, melyek biztosítják az aliját és nem viszik kisebbségi státuszba a jisuvot. Ez a javaslat meghatárlást jelentett, nem követele határozottan a mandátumot, de nem volt más út. Az angolok évek óta tudnak adni a mandátumon.

A kormány igyekezett megtörni a zsidó delegáció egységét és ezzel engedékenységre bírni a zsidóságot. Az Express-lapok (Daily Express, Evenig Standard és Sunday Express) élükön a világ legnagyobb példányszámú lapjával, a Daily Express-szel, szinte naponként polemizál a zionisták ellen és arra igyekezik bírni az angol zsidókat, hogy a kormányt támogassák. E lapok állandóan hangoztatják, hogy az angol zsidók nem részesülnek semmilyen megkülönböztetésben, itt nincs antiszemitizmus, de az angol zsidóknak semmi közik a román és lengyel zsidókhoz és ók, jó hazafiak, ne görditsenek akadályokat a kormány elé, szolgálják hazájuk érdekeit. Nincs semmi kétség afelől, hogy ezen mondhatni zsaroló aktivitás mögött a kormány manőverei álltak.

A kormány politikája a konferencia folyamán a felek kifárasztására irányult. A zsidóknak elmondta az arabok ellenvetéseit, az araboknak a zsidókat, azután újabb és újabb javaslatokkal jött, egyszer Lord Halifax lett apokrig beteg, mások a kormány jött azzal, hogy amennyiben nem fogadják el a javaslatot, keresztülviszi azokat. (Ezt tudtuk.) A

zsidó delegáció egységét nem sikerült megbontani. Az angol zsidók az alija kérdésében teljesen egyek a zionistákkal. Igyekeztek felhívni a kormányt figyelmét arra, hogy a 450.000-es jisuv nagyobb része csupa tettekkész fiatalember, akire biztosabban számíthatnak, mint az arabokra. Az angolok nyíltan megmondták, hogy nekik Haifa és az olajvezeték a legfontosabb. A különböző elfogadhatatlan javaslatok serege merült fel.

A konferencia jelen kilátásai szerint sok nehézséget fognak utunkba gördíteni, de a legrosszabbakat sikerült elhárítani. A kormány legfrissebb javaslata 5 éves átmeneti periódust terjeszt elő, mely időre arab és zsidó tárcanélküli miniszterek lépnek be az Advisory és az Executive Councilba a lakosság arányszámára szerint. Az 5 év alatt kb. 80.000 zsidó vándorolhat be, hogy ezzel könnyítsenek a középeurópai zsidóság sorsán. A periódus leteltével a kormány teljesítenek tekint a Balfour-deklarációban tett és a mandátummal vállalt kötelezettségeit. To-

vábbi beváltól, az öná vizsont a z

Ez a javaslat az angol politikai mesterdarabja. Az arabok terveit a zsidóktól, a zsidókat az araboktól, de végső fokon mindkettőt az angoloktól teszi függővé. A palesztinai angol főbiztos az angol érdekek képviselője és a döntő személy. Az ereci viszonyokat és az európai zsidóság egyre súlyosbodó helyzetét (melynek rosszabbodásához hozzájárult Anglia Münchennel) figyelembe véve, a zionizmusnak szövetségeseket kellett keresnie és most, amikor különösen kritikus időszakát éljük a Palesztinapolitikának, Weizmannék megmutatták Angliának, hogy érdemes a palesztinai zsidóságra támaszkodni.

A fenti javaslat valószínűleg nem az utolsó. Jönni fognak talán újabbak, de pozitív jelnek tekinthetjük azt, hogy a kormány ma már nem akar tulmészemenő koncessziókat tenni az araboknak.

Amerika a Balfour-deklaráció teljes megvalósítását követeli

Tizenhét amerikai szenátor feltűnéseltető nyilatkozata és az amerikai sajtó éles állásfoglalása az angol kormány Palesztina-politikája ellen

London, március 18. Röviden jelentette az Uj Kelet, hogy az amerikai szenátus 17 tagja nyilatkozatot tett közbe, amelyben élesen állást foglalnak az angol kormány legújabb Palesztina-politikája, illetőleg a Balfour-deklaráció likvidálásának kísérlete ellen. Az amerikai szenátorok hangsúlyozták, hogy a londoni Palesztina-konferenciáról szóló hírek mélyen nyugtalanítják az amerikai közvéleményt, annál is inkább, mivel az Egyesült Államok is hozzájárultak ahhoz az ígérthez, amelyet Anglia a Balfour-deklaráció útján tett a zsidó népnak.

A nyilatkozat ezután áttekintést nyújt arról, hogy milyen szerepet játszott Amerika a Balfour-deklaráció előkészítésében és milyen része volt az amerikai kormány Palesztina modern történetében.

— Követeljük — mondják az amerikai szenátorok — a Balfour-deklaráció és a Palesztina-mandátum változatlan fenntartását és ez a kívánságunk nemcsak arra irányul, hogy megvédessenek a zsidó nép palesztinai érdekeit, hanem az amerikai nép jogai és érdekei is, amelyekről a Nagy-Britanniával kötött szerződés és egyezmények szólnak.

A Balfour-deklarációban Amerikával szemben is elkötelezte magát Anglia

A nyilatkozat ezután Amerika hagyományos szimpátiáját hangsúlyozza a palesztinai nemzeti otthon iránt, valamint azokat a humanitárius és keresztény elveket, melyek az amerikai magatartását határozzák meg az elnyomott emberek védelmében.

— Palesztina új és felvilágosodott társadalmi rend példáját nyújtja a világnak a Közelkeleten. Teljes mértékben igazolódott a mi bizalmunk a zsidó nép képességei iránt, hogy méltó és tartós életet fog teremteni ott magának és mindazoknak, akik bevándorlási engedélyhez és lehetőséghez jutnak. Ha a világ most hátat fordít ezen építő munkának, úgy ez tragikus jelenség volna egy bátor nép cserbenhagyásának, legnagyobb nyomora órájában.

A szenátorok azon mély meggyőződésüknek adnak kifejezést, hogy a zsidó nép rehabilitálásának programja, amelyet a világ vezető nemzeteinek általános hozzájárulásával hirdettek meg, meg kell, hogy valósuljon. A Balfour-deklaráció erkölcsi kötelezettséget tartalmaz nemcsak a zsidó néppel, hanem az Egyesült Államokkal és azon kormányokkal szemben is, amelyek hozzájárultak ehhez a nyilatkozathoz.

Az aláírók felhívják az angol kormányt, hogy nyilatkozatában szögezze le, miszerint be fogja tartani a Balfour-deklarációban vállalt kötelezettségeket a zsidó nemzeti otthon felépítése és a zsidó nép reményeinek beváltása irányában.

Amerikai lapvélemény a londoni konferenciáról

Newyork, március 18. A „Chicago Daily News” című lap, amelynek kiadója Frank Knox ezredes, republikánus politikus, akít az Egyesült Államok alelnöki tisztiségére

jelölnek, legutóbbi számában cikket közöl a londoni Palesztina — konferenciáról „Ujabb árulás” cím alatt.

A lap rámutat arra, hogy az angol kormány a Palesztina-konferencián tanúsított magatartása a világ közvéleményének legrosszabb aggodalmait igazolja a Balfour-deklaráció feladásának szándékát illetően. A nagy ünnepelességgel bevezetett kerekasztal-konferencia, amelynek az lett volna a hivatása, hogy áthidalja a zsidó-arab ellentéteket, kudarchoz vezetett és keserűséget és zavaros helyzetet teremtett megszokadt. A kormány magatartása rendkívül zavaros volt az egész konferencián, de az amerikai ujságíróknak az volt az impressziója, hogy Chamberlain kormánya a Balfour-deklaráció feladásának gondolatával foglalkozik. Az angol kormány tagadja ugyan, de ezek a cáfolatok még sem döntik meg azt a látszatot, hogy olyan megoldást akar a londoni kormány, amely a zsidók kiszolgáltatását jelenti ellenségeiknek, az araboknak.

Kennedy intervenciója

„Kennedy” Amerika londoni követe — írja a lap — Chamberlain ur amerikai fővédelmzője, egészen kiesett a szerepből,

Megérkeztek a tavaszi újdonságok

Nagy választék: férfifelöltő és nőikabát

ES **Öltöny** SZÖVETEKBEIN, **nőkabát**

ES **kosztium** KELMEKBEIN

GRUNFELD HENRIKNÉL Timisoara IV. (Josefin) Bulv. Berthelot 16.

Postávárie Mercantile

A Banca Ardeleana negyvennegyedik közgyűlése elé

A bank betétállománya az elmúlt évben 136 millió leivel 1.381 millió leire szaporodott. Az osztalék változatlanul 5 százalék

Cluj, március 18. A Banca Ardeleana igazgatóságának ma közzétett meghívója szerint az intézet 44. évi rendes közgyűlését f. évi március 28-án fogja Bucurestiben megtartani.

Az intézet mérleg-számlája — amelyet lapunk más helyén közlünk, — a bank további fejlődéséről és mobilitásáról tesz bizonyosságot. A készpénzkészletek és a bármikor igénybevehető bankári követelések összege 359 millió lejt tesz ki.

Annak dacára, hogy külpolitikai események többiben idéztek elő országunkban átmeneti gazdasági depressziókat, a bank betétállománya az elmúlt évben 136 millióval 1.381 millió lejre emelkedett, élénk tanubizonyossággal annak, hogy a betétes közönség változatlan bizalommal van az intézet óvatos és céltudatos vezetésé iránt.

A kihelyezési állomány az előző évi 1.204 millióról 1.248 millió lejre emelkedett. Az Erdélyi Bank tehát nemcsak, hogy betéteseinek az említett külpolitikai események következtében támasztott fokozottabb igényeiket tudta maradéktalanul kielégíteni, hanem még kihelyezési állományát is növelni tudta rövid lejáratu, jól fedezett, ipari és kereskedelmi célokat szolgáló hitelek nyújtásával.

Ezt az évközben is állandóan magas diszponibilitás tett lehetővé, amelyre támaszkodva az intézet adós ügyfelei hitelkereteit még átmenetileg sem csökkentette.

Az intézet múlt évi betétforgalma 12 milliárd 98 millió lejt volt, a hitelfolyósítások forgalma 7 milliárd 224 millió lejt volt, összeforgalma pedig meghaladta a 45 milliárd lejt összegét.

A bank elveinek megfelelően hiteket sem a beföldön, sem a külföldön nem vett igénybe.

Az intézet közgyűlése által korábban elhatározott tökeemeléssel kifolyólag még hátralévő 50 millió lejt névértékű részvény kibocsátása folyamatban van. Ennek befejezése után az intézet részvénytőkéje 200 millió lejre fog emelkedni.

A bank múlt évi bruttó nyeresége az előző évi 97 és fél millió lejlel szemben 101.6 millió lejre emelkedett, amelyből levonta a terheket, a mutatkozó 15.6 millió lejt tiszta nyereségből 500.— lejt névértékű részvényenként 5 százalék, 25.— lejt osztalék fizetését fogja az igazgatóság a közgyűlésnek javasolni. A nyereség többi részét a bank az igazgatóság és a tisztviselők jutalékának levonása után tartalékolásra fordítja.

Egy hontalan miniszterelnök kolozsvári délelőttije

Volosin és munkatársai Kolozsváron át Temesvárra utaztak

Csúj, március 18. (Az Uj Kelet tud.) Az Astoria portása, aki szigorú titoktartást fogadott a szálloda történelmi vendégeinek, rémülten pillant az újságírókra, midőn belépnek a szálló haljába.

Tagadni már hiábavaló volna, mindenki tudja, hogy Volosin, volt ruszin miniszterelnök kilenc tagú kíséretével együtt péntek este óta a szállodában tartózkodik.

A portás új fogáshoz nyul: kezét szétvártva sajnálkozó arccal jelent ki:

— Volosin ur (így mondja, minden titulus nélkül) már eltávozott a szállóból, nem tudjuk hová ment. Ha parancsolja megmutathatom a szobájuk kulcsát, senki nincs fenn.

Az újságírókat, akiknek száma időközben tetemesen gyarapodott, nem lehet egykönnyen falhoz állítani. Megköszönik a szíves felvilágosítást és zavartalanul tovább sétálnak le-fel a szűknek bizonyuló előcsarnokban.

Volosin megjelenik

Több, mint egy órai várakozás után, amikor már-már elhiszik, hogy a portás igazat mondott, egyszerre óriási csukott sítékék autókanyarodik a szálló üvegezett ajtaja elé és a következő pillanatban egyenruhás sofőr lép be a forgatóajtón. Az újságírók magyarul szólnak hozzá, amire az alacsony, szláv arcú szőke kékszemű sofőr, nyelvtornának is beillő, mássalhangzatosufolással felel. Kulcsomát huz ki a zsebéből és a lépcső felé intve, megsörgeti a kulcsokat és fölsiet. Öt perc múlva ismét megjelenik és bejelenti: *jönnek.*

Alig lép ki az ajtón, midőn a vörös szőnyeggel borított lépcső kanyarulatában megjelenik a szálloda történelmi vendége. Monsignore Volosin, Ruszinszkó volt miniszterelnöke. Mögötte két ur halad, volt kormányának tagjai. Volosin zömök termetű, kövérkés arcú, jovialis ur, szillogó szemüvege fölött futó pillantást vet az újságírókra.

Az arca látszólag nyugodt, az utóbbi napok izgalmainak nyoma sem látszik rajta. Először az uccára, nem néz körül, nem érkezik az idegen város déli forgata. Kiséretével együtt autójába száll, amely a "Prága" márkát viseli. A kocsis rendszáma, C-1. Ruszinszkó első rendszámu kocsija. Látszik, hogy nemrég hevenyében festették rá, mert néhány nappal ezelőtt még a C-S. betűk állottak rajta. C-S — Česko — Slovensko...

A helytartóságon

Az autó lassan megindul. Senki nem tudja, hová. Az újságírók egy része két gépkocsiba száll.

Hosszu idő óta fekvő betegek a termékes „Ferenc József” keserűvizet nagyon szívesen isszák és annak gyors, biztos és mindig kellemes hashajtó hatását általában dícsérik. Kérdezze meg orvosát.

Zürichi árfolyamok (március 18.): Márka 177.30, holland forint 234.40, dollár 442.12, svájci frank 20.695, francia frank 11.70, olasz lira 25. csehkorona (nem jegyzik), pengő 25. dinár 10.—, lej 3.37, zloty 83.—, belgas 35.

Heymann: Geldern lovag (Zsidó kalandorok), új Tábor könyv, kötve, 292 lap, 158 lei. Könyvek: Stefan Zweig: Békét, kve 158 lei. Schalom Asch: A nagy fal, két kötet, kve 158 lei. Schalom Asch: Dalol a völgy, kve 158 lei. Lepagenál, Kolozsvár. Postán utánvéttel. Kérjen teljes Tábor-jegyzéket.

Könyvkötészeti munkákat izlésesen és olcsón készít a

GLORIA

Könyvkötészet

Tulajdonos: MARK LAZAR.

CLUJ, Piața Unirii 9.

kocsiba ugrik és detektívregényből ellesett fogással felszólítják a sofőrt, hogy kövesse az Unirii tér felé robogó hosszú csukott kocsit. Most már mindenki tudja: Volosinek a királyi helytartóságra robognak, ahol Tataru Coriolan királyi helytartó kihallgatáson fogadja a menekülő miniszterelnököt.

Nyugodt mozdulattal akasztja fel kabátját a helytartósági titkárság előszobájában és két kísérőjével együtt eltűnik a párnázott ajtó mögött.

Fekete ruhát visel, fekete kabátja kivágásából elővillan a kanonoki lila, maganyaku mellény. Az arca nyugodt, sőt mosoly is erőltet, de kezei tanácstalanul lendülnek előre.

Hogy véglegesen hol fog letelepedni Volosin és munkatársi gárdája, az még bizonytalan. Lehet, hogy Amerikában, lehet, hogy Bécsben.

Palesztinai diárium

*

Alexander Ziszkind Rabinovics 85-ik születésnapjára Simon Ernst, a telavivi városi könyvtár őre, ezt a méltatást bocsátotta az Uj Kelet palesztinai szerkesztőségének rendelkezésére: Tisztes aggastyán járja pontosan mindennap ugyanabban az órában Tel-Aviv uccáit. Lépései biztosak, kimérték. Lehetséges, hogy már 85 éves lenne? Hiszen gyakran tűnik fel a neve a folyóiratban. Soham hiányzik a munkások ünnepi gyűlésein. Szónokol, teli van munkakedvvel, fiatalos.

Rabinovics sajtós jelensége az új héber irodalomnak. Szigoruan vallásos zsidó és ugyanakkor lelkes tagja, chávérja a szocialdemokrata munkáspártnak. Szokatlan szintézise a mindenütt igazságot kereső és a népevel elválaszthatatlanul összeforrott szellemnek.

Életrajzában nincs sok esemény. Mindig csendesen élt. Világhátamögötti orosz fészekben született, Liadyban, szülei szegény emberek, járja a tradicionális nevelés útját, a chéderben tanul, kilenc éves korában már otthonosan mozog a Talmud utvesztőiben. Irni kezd még mielőtt tisztességesen tudná a betűket vetni. A jomkippurai böjtölés az első témája. Kezdődik a küzdelem a kenyér után. A sorsa kissé Maxim Gorkiéra emlékeztet. Melamed az az tanító az elején, aztán péklegény lesz belőle, majd favágó, vízholdó. Az irás egyre erősebben beklyójába veri. Tanító lesz Poltavában, évtizedeken át foglalkozik a gyermekekkel, s 35 év óta Palesztinában folytatja a népevelést.

Eredeti művei öt kötetet tesznek ki. Sok sok kötetet fordított le héberre: tudományos, judaisztikus műveket, költői alkotásokat. Az igazságot keresi mindig és megteremti a társadalmi kérdéseket bogozgató novellát a héber irodalomban. A kapitalista társadalmat ülteti bennük a vádlottak padjára. Rabinovics adta ki az Erec Jiszráelben elesett somrim emlékére a Jizkor című almanachot. Szerkesztette a Zsidók története Palesztinában című művet és a Jefet című fordítás-sorozatot, amelyben a világirodalom legjavát ültették át héberre. Rabinovics fordította le a Bacher híres tudományos művét: Die Agada der Tanaiten. De ő a fordítója Vera Figner orosz forradalmár emlékiratainak is. Az Achdut Avodá-ban ugyanazt a szerepet játssza, amit a Hapoel Hacaírban annakidején. A D. Gordon. A palesztinai munkásság testét öltött lelkiismerete. Mindenekfelett a munkás-ifjúság iránt érdeklődik. Az ünnepeit ír, tanító és tudós csupa-szív ember első-sorban.

A cionista szervezet irattára új épületbe költözött és ebből az alkalomból sajtóbemutatóban volt része. Georg Herlitz és Herzl ismert életrajzírója, Alex. Bein vezeti. Néhány adatot ideírok róla: Több mint 20.000

dossziéból áll. Mindenekelőtt Herzl írásbeli hagyatékából, azután David Wolffsohn, Ussischkin, Motzkin, Warburg professor és mások irataiból. A cionista szervezetek levéltárából. Könyvtárában együtt az egész cionista irodalom: könyvek, hírlapok, folyóiratok. 250 napilapot kap naponta és 2000 fényképet őriz, Célja a jövő nemzedék számára megőrizni a harmadik zsidó államalapítás történetét. Néhány érdekessége: Pinkser Autoemanzipation-jának első kiadása. A szerző neve nem szerepel rajta. Von einem russischen Juden: ez áll a fedelén a szerző neve helyett. A könyv 1882-ben jelent meg. Harminckét esztendő után, 1914-ben meg 600 példányt hevert a kiadója pincéjében. Miután nem kapott rá vevőt, elégette. Meg van az irattárban a Moses Hess Rom und Jerusalem-jének első, 1862-beli kiadása is. Ritkaság. Mert a Hess-család sebbel-lobbal összevásárolta az egész készletet. Attól tartott, hogy a közvélemény bolondnak fogja tartani a szerzőt, ha a könyvet elolvassa.

Purimkor nem kereplővel, jó jiddistül: graggerrel lármazik a telavivi gyermekhad, amikor a megilla olvasásakor felhangzik a Hámán neve. Játékpisztolyt ránt elő és lövöldözik.

Meghalt 75 éves korában dr Metman-Cohen, a telavivi Herzl gimnázium alapítója és első igazgatója. Uttörője volt a héber középiskolai nevelésnek, a hébernyelvű oktatásnak általában, mindenkifelett pedig a világi zsidó kulturának Palesztinában. Generációkat nevelt fel ebben az új kulturában, természetudományos iskolai könyveket írt és tanítással, az élete példájával egyengette az „uj” zsidóság útját. Am a ravatala mellett egész éjszaka zsoltárokat (tehillim) recitáltak, a koporsójánál a Herzl gimnázium udvarán felhangzott az El molé rachmim és a fiának kaddisa. Majd — az uccákon óriási

Nyakfájdalmak

Nyakfájdalmát hűlés idejete elő. Semmi sem szünteti meg gyorsabban ezt a bajt, mint egy energikus Carmol-bedörzsölés.

*) CARMOL a legjobb bedörzsölő szer meghűlés, grippe, reumatikus fájdalmak és láz ellen.

Volosin ezután Hodor dr. államtitkárral és Horvath rendőrkezesrel beszél a megelutazásának részleteit.

A volt miniszterelnök és kísérete Kolozsváron ebédelt, majd ebéd után utnak indult Nagyvárad felé.

tömeg hullámozott, nem láttam még ilyen népes temetést Tel-Avivban — a központi zsinagógába vitték a holttestet, itt is elpártolták, megélmoléráchnímózták. Végül a temetőben újból kaddist mondott utána a fia... Na, ha az a sokat melegegett, vallásnélküli, sőt vallásellenes zsidó kultúra így fest, akkor még sem lehet olyan forradalmian újító és olyan ijesztően veszedelmes, mint amilyenek sokat festegetik.

Jabotinsky pártjának propagandája rendkívül élénk. Ma új plakátja jelent meg az uccákon: Palesztina, még pedig a nagy-Palesztina (cis- és transjordánia együtt) térképe. A térképet ezek a betűk töltik be: Kula seli. Vagyis: az egész a mienk. A térkép felett és alatt és a felírás: Tov lamut bead aroenu. Vagyis: Dulce et decorum est pro patria mori. Ez a jelszó nem frázis itten. Mindenki komolyan gondolja.

A falragasznak nagy a sikere. Bizonyíték: Egyetlen példányát sem vakarta le az ellenpárt. Ebebn a kérdésben nincsenek is pártok Erec Jiszraelben.

A Szochnut (a Jewish Agency) szakosztályt létesített, amely a zsidó lakosság háborus ellátását hivatott biztosítani. Az új osztály felhívást intézett a lakossághoz, hogy tehetősebb része lássa el magát már most három hónapra élelmiszerral, nehogy a bevásárlásai a háborus áruhiány idejére essenek és áremelő hatást váltsanak ki. Az efféle bevásárlás érrefelé nem könnyű dolog. A legtöbb áru romlásnak van kitéve a subtropikus időjárás mellett. A szochnut tehát tanácsokkal látja el a nagyközönséget, aprólékosan kitanítja, mit vásároljon tulajdonképpen. A felhívásra egyébként nem akut háborus veszedelem adott okot, hanem annak figyelembevétele, hogy az országban állandóan csak csekély árukészleteket raktároznak. A szeptemberi háborus veszedelem idején például kiszámították, hogy a készlet legfeljebb négy hétre elegendő.

A jeruzsálemi zsidó egyetem diákjainak száma meghaladja az ezret. A diákképvisezők választásán 1002-en adták le szavazatukat. A pártok: Hisztadrut 3 képviselővel, klacionisták 2, javne-ortodoxok 1, revizionisták 1 képviselővel. A diákintézmények szigoruan ortodox szellemben vezetődnek. A diákhonokban óra oltja el péntek estéknél a villanyt, szukkotkor sátor zöldel az udvarukon, a menza kaser. A jelenlegi rektor, A. Fraenkel, ortodox zsidó.

Érdekes számok: A zsidó földvásárlások 1938-ban. Terület: 27.280 dunám. Érték: 174 ezer font.

A zsidó méhészet 150 ezer kg. mézet produkált az idén. A Toceret-Haarec egyület méz-hetet hirdet, hogy a fogyasztást és ennek következtében a termelést fokozza.

Az ezévi narancsidényben március 7-ig 10.491.111 láda narancsot exportált Palesztina. A tavaly ugyanebben az időben 8.789.718 láda volt az összkivitel.

Az ország legszordinosabb szavu lapja a Haarec, szájkosarat kapott egy hétre. Ok: Glückshnnak, korábbi főszerkesztőjének egy cikke, amely Macdonald kérdését válaszolta meg: Helyes-e katonai és rendőri hatalommal biztosítani a rendet a mai világ-helyzetben? Betiltották továbbá a revizionisták napi újságját, a Hamaskift. Itt egy Jabotinsky-cikk csinált galibát, amely minden falpalettnyi föld vérborítását ajánlta meg a mufti uralma esetére. A betiltott lapok helyett pótujságok jelennek meg, Jabotinsky cikkeinek kvintesszenciáját pedig falragaszok terjesztik.

HIREK

Marinescu belügyi miniszter Temesváron. Temesvárról jelentik: Marinescu Gabriel belügyi miniszter tegnap látogatást tett Temesváron, ahol a hatóságok fejei fogadták. A miniszter ellenőrző körútján látogatott el Temesvárra Iliescu tábornok és számos magasrangú rendőrségi kiséretében. Marinescu miniszter hosszabb eszmecsere-t folytatott Ciupe Gheorghe dr. helytartóval vezértitkárral, majd látogatást tett a rendőrség épületében. A tapasztaltokról a miniszter legteljesebb megelégedésének adott kifejezést.

Vesztett kutya garázdálkodása Kolozsváron. A város uccáin az esti és reggeli órákban kóbor kutyák csatangolnak és veszélyeztetik a közbiztonságot, mert a gyepterületi hivatal alkalmazottai főképpen nappal miközben és leginkább olyan emberek vadászni, amelyek senkinek sem ártnak. A kolozsvári Pasteur-intézetben naponta jelentkeznek viszont külvárosi lakosok, akiket kóbor kutyák martak meg. A kerekdombi negyedben néhány nappal ezelőtt vesztett kutya garázdálkodott, mely egy öregasszonyt és több állatot megmart. A kutya ezután néhány iskolába siető gyermeket akart megátámadni, de Marcu rendőr, aki észrevette a gyermekek veszedelmét, ugyszóval az utolsó pillanatban leterítette egy jól irányzott revolverlövéllel a vesztett kutyát.

Mindennemű szurást, szaggatást megszüntet a Diana sósorsesz-bedörzsölés.

Meghalt D. Gestetner, a nagy zsidó filantrop és nagyiparos. Nizzában, 85 éves korában meghalt Dávid Gestetner, az ismert zsidó nagyiparos és emberbarát, a D. Gestetner-cég megalapítója. A cég sokszorosító gépeket gyártott.

Az OSE segélyzőműve Németországban. Az OSE segélybizottsága közölte, hogy Frankfurtból jövet, a napokban Párizsba érkezik az első 40 menekült gyermekből álló csoport. A gyermekcsoportot, amely 3 évtől 13 évig terjedő életkorú gyermekekből tevődik össze, az állomáson Rotschild Edmund báróné, a „Középeurópai gyermekek segélyező bizottság” elnöke és Pierre de Ginsbourg báróné fogadják. Előzetes orvosi vizsgálat után a gyermekeket az OSE Montmorency-i otthonában helyezik el. Ezt a csoportot nemcsak egy újabb ötven tagú csoport fogja követni. Terv szerint március végéig kétszáz gyereket menekítenek Németországból Franciaországba. A két tanács — az OSE és a középeurópai gyermekek segélyező tanácsa — elhatározta, hogy csak a 12 évet nem töltött gyermekeket helyezik el az OSE otthonában, míg az ennél idősebbeket a Rotschild báróné által vezetett tanács fogja ellátni. Az OSE lépéseket tett újabb száz tagu menhely felállítására.

Gyomor- és bélbajoknál, a máj és az epeutak megbetegedéseivel, reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz kortyonként elfogyasztva igazán remek hashajtó. Kérdezze meg orvosát.

A temesvári tábla helybenhagyta az aradi gyermekórház volt gondnokának nyolc hónapos bűntetését. Temesvárról jelentik: A temesvári ítélőtábla most döntött Iana Iana volt aradi gyermekórházi gondnok és vádlottársa, Crisan Teodor bűnperében. Mint ismeretes, 1932. szeptember éjszakáján a gyermekórház irodájában 130 ezer lejes lopást fedeztek fel. A betörőknek nem tudtak nyomára jutni és a hatóságok arra a feltevésre jutottak, hogy Iana Teodor gondnok szikkasztotta el a 130 ezer lejt és hogy szikkasztását palástolja, ónszenaláta a betörést. Iana Teodor elismerte, hogy Iana Teodor 50 ezer lejt ígért neki, ha magára vállalja a betörés elkövetését. Emiatt az ügyészség Iana Teodor és Crisan ellen bűncselekmény elpalástolása címen emelt vádat és a törvényszék ezen a címen fejenként nyolc hónapi elzárásra ítélte a vádlottakat. A táblai tárgyalás a védelem újlag hangoztatta, hogy Iana Teodor ártatlanul hurcolták meg hat év óta és az igazi tettes Crisan, aki maga is bevallotta tettét. Crisan kihallgatása során ugyancsak azt állította, hogy ő lopta el a 130 ezer lejt a gyermekórházból. Miután azonban nem tudta bizonyítani, hogy a lopott pénzt mire fordította, a tábla sem adott hitelt szavának és helybenhagyta a törvényszék ítéletét. A tábla döntése ellen a vádlottak felfolyamodást jelentettek be.

Tizenhárom éves a párizsi Hajnt. A Párizsban megjelenő „Pariser Hajnt” című jiddis nyelvű napilap most töltötte be fennállásának 14. esztendejét. A lap ünnepi számában a legnevesebb zsidó politikusok, tudósok és újságírók közölnek cikkeket. Ezek közül kiemeljük Dubnov professzor, Chaim Weizmann, Léon Blum, Schalom Asch, Daniel Tschary, Itzig Manger, Bernard Lecache, Leiwick és mások neveit. Az innepi számban kimerítő jelentések ismertetik az amerikai Joint, az ICA és a HICEM szociális művét. Edouard Herriot, volt francia miniszterelnök, a kamara jelenlegi elnöke a következő sorokkal üdvözölte a lapot: „Boldog vagyok, hogy ez alkalomból üdvözölhetem a „Pariser Hajnt”-ot. Szükségtelen emlékeztetnem arra, hogy a francia forradalom hagyományaihoz híven, mindenkor szembeszálltam a zsidó üldözésekkel és kifejeztem megvetésemet a gyűlölködés lovagjaival szemben. A zsidók tudják meg, hogy hazánkban mindenkor védelmet és megbecsülést találhatnak.”

Halálos végű repülőszerecsényesség Tecuci közelében. Tecuciből jelentik: Ma délután három Flit repülőgép gyakorlatozott az itteni repülőter felett. Két gép összeütközött a levegőben. A 67-es számú gép, amit Dutu Petre őrnagy vezetett, lezuhant. Párójára 300 méter magasból kiesett gépe kormányja melőli és halálrauzta magát.

Megalakult Szebenben a cionisták Bal Mólacha csoportja. Szebenből jelentik: A napokban alakult meg Szebenben a cionisták Bal Mólacha-csoportja, főleg ama fiatal cionisták részvételével, akik a palesztinai gazdasági viszonyoknak megfelelően át akarnak tétegeződni. Az alakuló gyűlésen Friedmann Nándor szabó ismertette világos érveléssel és hatáson az új alakulat célkitűzéseit. Grünberger József a szervezőségi fontosságát hangsúlyozta lelkesen és meggyőzőn, míg Sije Friedmann rabbi benső hévtől fűtött beszédében támadta azokat, akik még ma is távol tartják magukat a zsidóság nagy történelmi ügyétől. Különösen hatott az aranyborjúról alkalmazott példázata. A mozgalom iránt a város zsidó iparossága körében élénk érdeklődés nyilvánul meg.

A „Denevért” olyan előadásban még nem halotta, mint a ROYAL slágermozgó műsorán levő világfilmjében a

NAGY KERINGÓ-ben

Strauss János élete Bécsben. Rendezte: Julien Duvivier. Fősz.: MILICA KORJUS világhírű énekesnő, FERNAND GRAVET és LUISE RAINER.

A nagy tolongásra való tekintettel, gondoskodjon idejében jegyről.

Letartóztatták Giurgiu város volt polgármesterét a szabálytalan városi árlejtés miatt. Giurgiuból jelentik: Az ügyészség letartóztatta George Munteanu tartalékos ezredest, a város volt polgármesterét, akit sikkasztással és közpénzek hűtlen kezelésével gyanúsították egy szabálytalan városi árlejtés miatt. Munteanu ezredes a letartóztatás ellen a vádtanácsához fellebbezett, amely elrendelte szabadlábrahelyezését. Ezt az ügyészség megfellebbezte. Az ítélőtábla vádtanácsa az ügyészség fellebbezése alapján jóváhagyta a Munteanu ezredes ellen elrendelt 30 napos vizsgálati fogságot.

Elvesztett március 11-én este, a Haggi-bor-Wizo teastén egy piros selyem sál. Becsületlen megtaláló kellő jutalomban részesül a kiadóban.

Tilos a falvakon és ócskaruhával és használt szőrme mellényekkel való kereskedés. Bucurestiből jelentik: Marinescu egészségügyi miniszter rendeletet adott ki, amely szerint a falvakon tilos a használt ruhákkal és szőrme mellényekkel való kereskedés. A rendelet indokolása szerint különösen használt szőrme mellényeket vásárolnak a falvakon háztartási eszközökért cigányok és azután a mellényekkel kereskedést üznek. Tekintve, hogy a használt szőrme mellények útján terjed legjobban a kiütéses tifusz, ezért betiltotta a használt szőrme mellényekkel való kereskedést.

Agyonították a kocsmárosát a részeg emberek. Gyulafehérvárról jelentik: Vesa Mihail, Vesa Nicolae és két másik társuk, akik a tordamegyei Vidra községbe valók, a gyulafehérvári vásáron voltak. Visszatértek Bena Ion országmegmentő kocsmájában plihenő tartottak. A vidraiak, miután leitták magukat, verekedni kezdtek egymással és mikor a kocsmáros közelébe, valamennyien nekítámadtak és agyonították. A kocsmáros feleségét is úgy megverték, hogy mindkét karja eltört. A gyilkos falusiakat a csendőrség letartóztatta és beszállította a gyulafehérvári ügyészségre.

Pályázat

A dévai zsidó nemzeti szövetség helycsoportja otthonának kezelői (helységberlet) állására pályázatot hirdet. Ajánlatok Gál Armin, Déva címre küldendők. Pályázati határidő április 15.

Fejszét fogott az anyjára. Craiovából jelentik: Becet községben tegnap Cristea Florescu legény összeveszett anyjával, akit azzal vádolt meg, hogy apai örökségében megrovidította. Adott pillanatban Cristea fejszét ragadott és leütötte anyját, aki súlyosan megsebesült. A merénylő fiu elmenekült.

Eltűnt egy galaji leány. Bucurestiből jelentik: A rendőrség Donachifer Zanei 13 éves leányt keresi, aki eltűnt szüleinek Galajon lévő lakásáról. Azt hiszik, hogy a feltűnő szépségű leányt elrabolták és leánykereskedők kezébe került.

Pehelykönyű, orvosilag elismert

gyógycipők

viszér, lúdtalp és bokasülvedésnél, valamint áldott állapotban levő anyáknak. KOHN ISTVAN belvárosi cipőszalon Oradea, Parcul Traian 1.

Hadiárvák, hadiövezgek és hadirokkantak mentesek a kötelező munkaszolgálat alól. A hadügyminiszter rendelete értelmében a szamosi királyi helytartóság vezetője közölte az összes alárendelt szervekkel, hogy a hadiárvák, hadiövezgek és hadirokkantak mentesek a kötelező munkaszolgálat alól.

Újabb egészségügyi offenzíva Temesváron. Temesvárról jelentik: A város vezetősége elhatározta, hogy megismétli a múlt nyáron lefolytatott egészségügyi offenzívát, amely annak idején jelentékeny eredménnyel végződött. Az új offenzíva előkészítéseként a város vezetősége felszólította a háztulajdonosokat és lakókat, hogy széleskörű tisztogatási munkát hajtsanak végre az egészségügyi szabályok figyelembevételével. Április elseje után ellenőrző közegek fogják meglátogatni a házakat és a helyszínen vizsgálják meg azok tisztasági állapotát, beleértve a lakásokat és a melléképületeket is. Különösen nagy szigorral ellenőrzik majd a nyílt üzletek, élelmiszerelárusító helyek és vendéglői üzemek helyiségeit és a megállapított szabálytalanságokat súlyos bírsággal torolják meg.

A „Denevért” olyan előadásban még nem halotta, mint a ROYAL slágermozgó műsorán levő világfilmjében a

NAGY KERINGÓ-ben

Strauss János élete Bécsben. Rendezte: Julien Duvivier. Fősz.: MILICA KORJUS világhírű énekesnő, FERNAND GRAVET és LUISE RAINER.

A nagy tolongásra való tekintettel, gondoskodjon idejében jegyről.

Megerősítették dr. Laurențiu Oanea és társai letartóztatását. Bucurestiből jelentik: Laurențiu Oanea ügyvéd, dr. Ion Popa nemzetmegyei helyettes prefektus és Arhidim Candale pénztáros ellen letartóztatási végzést bocsátott ki a bucaresti vizsgálóbíró. Ismeretes, hogy a nevezetteket közpénzek eltulajdonításával vádolják. Oanea és társai egészen a legfelsőbb semmitőléig folyamodtak a letartóztatási végzések megsemmisítéséért, de a felfolyamodást ma elutasították.

Megbüntetik a testi fenytéket alkalmazó tanítókat. A Marostartomány helytartóságához számos panasz érkezett be elemi iskolai tanítók ellen, akik bántalmazzák a tanulókat és testi fenytéket alkalmaznak velük szemben. A helytartóság szigorú intézkedések foganatosítását rendelte el a tanítók ellen, akik a jövőben hasonló eszközökhöz folyamodnak.

Tg.-Muresi orvosi hír. Dr. M. Berner, bőrgyógyász, nemi betegségek szakorvosa, külföldi tanulmányutjáról haza érkezett és rendelkezéseit újból megkezdte. Str. Sft. Gheorghe 36.

Módosították utirányukat a Bucuresti-Párizs közötti légijárat utasszállító gépei. Bucurestiből jelentik: A csehszlovák helyzettől kifolyólag a Bucuresti-Párizs közötti légijárat utasszállító gépei módosították utirányukat. Csehszlovák és Szlovákia felett tilos átrepülni.

Új postai díjszabály a volt csehszlovák területre. Bucurestiből jelentik: A posta vezérigazgatósága közleményt adott ki, mely szerint március 18-tól kezdve a volt csehszlovák, illetve jelenleg német területre küldött levelek után az alábbi postai díjszabás van érvényben. Levelek 20 gram 12 lej, husz gramon felül minden gram tovább 7 lej. Levelezőlap vagy képeslap 7 lej, újságok minden 50 gramért vagy annak töredékéért 3 lej.

EGYESÜLETI ÉLET

A Goldmark Filharmoniai Társaság ez- uton értesíti tagjait, hogy holnap, hétfőn este 9 órakor rendes próbát tart, melyre a tagok feltétlen és pontos megjelenését kéri.

HUSVÉTI SPORTVONAT BUDAPESTRE

utlevél nélkül,

csak egy személyazonossági igazolvánnyal, indul április 6-án, Budapestre érkezik aznap. Budapestből visszaindulás április 13-án reggel 9 órakor, érkezés Clujra aznap.

Az utazás ára lei 1.800.—

személyenként oda-vissza, számozott 3 osztályú Pullmann-kocsikban. A budapesti szálloda és kirándulási költségek leiben fizethetők.

Beiratkozási határidő márc. 30. Jelentkezési hely: ROMANIA S. A. R. képviselője:

„ECONOMIA” PIATA UNIRII 25.

Calinescu miniszterelnök köszönő távirata dr. Fischer Tivadarnak

Bucuresti, március 18. Mint azt egyik előző számunkban megírtuk, dr. Fischer Tivadar, a romániai zsidóság nevében táviratban üdvözölte Armand Calinescut miniszterelnökké való kinevezése alkalmából. A miniszterelnök az üdvözlésre a következő táviratban válaszolt:

„Dr. Fischer Tivadar urnak, Cluj, Str. I. G. Duca 3.

Hálás köszönet a tolmácsolt jókívánságokért.

Armand Calinescu miniszterelnök.

Bucuresti Belügyminisztérium márc. 10.”

Kioszeivanoff bolgár miniszterelnök Ankarában

Ankara, március 18. A török kormány pénteken este vacsorát adott Kioszeivanoff bolgár miniszterelnök tiszteletére. Refik Saydan miniszterelnök mondott pohárköszöntőt, amire Kioszeivanoff válaszolt. Mindkét részről kifejezésre juttatták a két nép közti baráti és testvéri kapcsolatokat azon reményükkel, hogy azt ki fogják mélyíteni.

Hat százalékos numerusz clauzus a magyar egyetemeken

Budapest, május 18. A képviselőház egyesített bizottságra nyilvánosságra hozta a zsidó javaslaton épített módosításokat. Ezek szerint az egyetemeken és főiskolák első évfolyamaira zsidókat csak olyan számban lehet felvenni, hogy az illető kör összes hallgatóinak hat százalékát, a műegyetem, közgazdasági és Kereskedelmi fakultásán pedig az összhallgatók 12 százalékát ne haladja meg.

Memelből menekül a zsidó lakosság

Memel, március 18. Az Havas ügynökké jelentik: A város litván zsidókkal van felöltözve. Egyes házakon kampókeresztes zászlók is láthatók. A zsidók az utóbbi napokban sietve távoztak el a Memel-vidékről. A diéta ülését március 25-re hívták össze. Az ülés valószínűleg igen rövid lesz.

Április 9-ig marad érvényben a kedvezményes buszszállítási tarifa. Bucurestiből jelentik: A buza szállítással kapcsolatos kedvezményes tarifa április 9-ig marad érvényben. Ezt a tarifát, amely 50 százalékos csökkentést jelent, minden kivételnek szánt buszszállításmánál alkalmazzák.

Felakasztotta magát egy craiovai kereskedő. Craiovából jelentik: Barman Jakob craiovai kereskedő anyagi gondjai miatt felakasztotta magát.

A cseh keresk

Az elmúlt hetek vákiai eseményei a Németországga tenziv kereskedelmi államok, köztük a szlovákia ugyan tartozott, amely értékeiknek volt Csehszlovákia által sen adták el export met kormány leg az önálló cseh Csehszlovákia területen kiállítások életbe, ez a helyzet inkább, mivel a teivel a berlini k delkezeinek meg import forgalmu hogy a német kor ban kívánni fogja kedelmi egyezmény új helyzetnek me

De más szempont szemben is, szükség

Üzl

A bucaresti töz sebb forgalom bo kekben lanyhulo matozasu papirok lyamesések tapas zárófolyama 64, kisajátítási kötvény nagy cim letek 83.75-ös, az évi jasadék 68.87 lékos Consolidare lyamon zart. A b nek, a Banca Nat lanul 5525 lej, a Comro 235 lej, C

Élénkült

Javultak a r a kukori

A legutóbbi hatása alatt az ő rópai államok int ba kezdtek a nyu ken. Hogy egy a naneműg áraban következett be, at Argentina és Ka nagyobb kínálatt poolban, mint Ró ellensúlyozta a f A romániai ga gen élénkség volt vélemény, hogy a helyzetben nem idej buzfafölöslég kább, mert a kül zivebb. Ennek me mileg javultak, A kikötővárosok deklódás mutatko ra — a főzélékfé iránt, amelyekben is tapasztalható. A fontosabb ro hét végén a követ Bucuresti: 81 k genanyaggal) 42.3 százalékkal) 40.0

ONAT

STRE

élkül,

ssági igazoi-
6-án, Buda-
Budapestről
-án reggel 9
aznap.

ssza, számo-
ann-kocsikban.
és kirándulási
etők.

márc. 30.
OMANIA

MIA"

3.

niszter-
távirala
vadarnak

Mint azt egyik
rtuk, dr. Fischer
ság nevében táv-
Calinescut mi-
zése alkalmából,
zítésre a követke-

urnak, Cluj, Str.
ácsolt jókívánsá-

mand Calinescu
niszterelnök.
érium márc. 10."

i bolgár
Ankarában

A török kormány
adott Kiosseiva-
nök tiszteletére.
nök mondott pos-
ssejvanoff vála-
fejzésre juttatták
s testvéri kapcsó-
s, hogy azt ki fog-

lékos
lauzus
elemeken

tépviselelőhöz egye-
nosságra hozta a
dositásokat. Ezek
biskolák első évfolyan
számában lehet
összes hallgatói-
egyetem, közzgaz-
skultúrán pedig az
t ne haladja meg.

kül a zsidó

Havas ügyönkösz
szlökkal van földi-
kampóskeresztes
dók az utóbbi na-
a Memel-vidékről.
25-re hívták össze.
rövid lesz.

vényben a kedvez-
ta. Bucurestiből je-
kapcsolatos ked-
ig marad érvény-
0 százalékos csök-
telnek szánt búza-
k.
egy craiovai ke-
lik: Barman Jakob
gondjai miatt fel-

KÖZGAZDASÁG

A csehszlovákiai események új külkereskedelmi egyezmények kötését teszik szükségessé

Az elmúlt héten bekövetkezett csehszlovákiai események új helyzetet teremtettek a Németországgal és Csehszlovákiával intenzív kereskedelmi összeköttetést fenntartó államok, köztük Románia számára is. Cseh szlovákia ugyanis eddig ama államok közé tartozott, amelyeknek exportcikkjei aranyértékűeknek voltak tekinthetők és így a Csehszlovákia által átvett árukat is szívesen adták el exportőrjeinek. Mivel a német kormány legelső teendője az volt, hogy az önálló cseh valutát megszüntette és Csehszlovákia területén a német deviza- és külkereskedelmi rendelkezéseket léptette életbe, ez a helyzet megváltozott, annál is inkább, mivel a régi Csehszlovákia területével a berlini kormány külpolitikai rendelkezéseinek megfelelően alakulhat export import forgalmunk. Eppen ezért valószínű, hogy a német kormány már a közeli napokban kívánni fogja a román-német külkereskedelmi egyezmény megváltoztatását, az új helyzetnek megfelelően.

De más szempontból is, más államokkal szemben is, szükségessé fog válni külkeres-

kedelmi szerződéseink revíziója. A múlt heti események után ugyanis ismét fokozott kereslet mutatkozik világszerte a nyersanyagok iránt és eme fokozott vásárlások miatt az előirányoztnál nagyobb eltérések fognak mutatkozni a külkereskedelmi egyezményeinkben előírt import-export kvóták és a ténylegesen várható forgalom között. Eppen emiatt a velünk összeköttetésben levő államok is más kvótáigényekkel léphetnek fel. Mivel a kormány az a célja, hogy a külkereskedelmi forgalmunk és aktívumunk lehetőleg ama államokkal szemben emelkedjék, amely államok erős devizával fizetik Romániában vásárolt importcikkeiket, e cél csak úgy érhető el, ha a kormány — a megváltozott világkereskedelmi helyzetnek megfelelően minél előbb megteszi a lépéseket külkereskedelmi egyezményeink módosítása érdekében.

Értesüléseink szerint úgy a nemzetgazdasági minisztérium, mint a Banca Nationala illetékes osztályai megkezdték a kérdés tanulmányozását.

Üzletlenség a bucaresti tőzsde, árfolyamlanyhulásokkal

A bucaresti tőzsdén az elmúlt héten kisebb forgalom bonyolódott le, egyes értékekben lanyhuló árfolyamokkal. A fixkamatozású papírokban 1—1.5 pontos árfolyamesések tapasztalhatók, a Stabilizarea záróárfolyama 64, a Desvoltarea 66-os, a kisajátítási kötvény 62-es, az inzestrarea kötvény nagy címletei 86.87-es, a kis címletek 83.75-ös, az adóbon 51-es, az 1933. évi járadék 68.87-es, az 1935. évi 3 százalékos Consolidarea kötvény 45.50-es árfolyamon zárt. A bankrészvények üzletlenség, a Banca Nationala részvény változatlanul 5525 lej, a Româneasca 560 lej, a Comro 235 lej, Credit Român 415 lej, a

Credit Industrial 800 lej. A biztosítási papírok árfolyama nem változott, a Dacia-România 4075 lej, a Generala 1220 lej, az Agricola-Fonciera 320 lej, a Nationala 260 lej. A petróleumrészvények lanyhák. Az Astra Románá 65 lejjel 975 lejre, a Steaua Románá 10 lejjel 375 lejre, a Concordia 25 lejjel 545 lejre, a Credit Minier 20 lejjel 260 lejre, a Redeventa 5 lejjel 213 lejre lanyhult. Az ipari részvények is lanyhák. A Resita 45 lejjel 480 lejre, a Tramway-Bucuresti 50 lejjel 1210 lejre, a Letea 55 lejjel 1080 lejre, a Telefon részvény 45 lejjel 605 lejre, a Mica 120 lejjel 1690 lejre lanyhult.

Élénkült az üzlet egy a belföldi, mint a nyugateurópai gabonátőzsdéken

Javultak a román buza külföldi elhelyezési lehetőségei, tartottak a kukoricaárak, emelkedtek az olajos magvak árai a kikötővárosok gabonátőzsdéin

A legutóbbi csehszlovákiai események hatása alatt az összes gabonaimportőr európai államok intenzív gabonavásárlásokba kezdtek a nyugateurópai gabonátőzsdéken. Hogy úgy a buza, mint a többi gabonaművelet árában rohamos emelkedés nem következett be, annak főleg az az oka, hogy Argentína és Kanada az előző hetiekben is nagyobb kínálattal jelentkezett úgy Liverpoolban, mint Rotterdamban, amely aztán ellensúlyozta a fokozott keresletet.

A romániai gabonátőzsdéken a hét végén élénkség volt tapasztalható. Általános vélemény, hogy a jelenlegi világpolitikai helyzetben nem lesz nagy probléma az ideai búzafölösleg elhelyezése, annál is inkább, mert a külföldi érdeklődése is intenzívebb. Ennek megfelelően a búzaárak némileg javultak, a kukoricaárak tartottak. A kikötővárosok gabonátőzsdéin élénk érdeklődés mutatkozott — külföldi számlákra — a főzélékfélék és az olajosmagvak iránt, amelyekben kisebb áremelkedés már is tapasztalható.

A fontosabb romániai gabonátőzsdéken a hét végén a következő árakat jegyezték: Bucuresti: 81 kgos buza (2 százalék idegenanyaggal) 42.500 lej, 78 kgos buza (3 százalék) 40.000 lej, ideai kukorica (17

százalék nedvesség tartalommal) 38.500 lej, bab I-a 115.000 lej, napraforgómag 46 ezer lej.

Bráila: 80 kgos buza (1 százalékkal) 45.000 lej, 71—72 kgos rozs (4 plus 4 százalékkal) 33.500 lej, 59—60 kgos árpa (6 százalékkal) 38.000 lej, kukorica (17 százalékkal) 39.000 lej, napraforgómag 47.000—48.000 lej. Victoria borsó (kénezett) 77.500 lej, 43-44 kgos zab 46.000—47.000 lej.

Galati: 79 kgos buza (2 százalékkal) 43 ezer lej, 59—60 kgos árpa (4 százalékkal) 36.500 lej, 40 kg-os zab (5 százalékkal) 47.000 lej, 69-70 kgos rozs (3 plus 5 százalékkal) 33.500 lej, ideai kukorica 37.500 lej, bab 104.000 lej, repce 71.000, tökmag 90.000 lej, napraforgómag 47.000 lej, Vic-

AZ IMPOTENCIA
legyőzhető
RETON
TABLETÁKKAL

Grippa, Hülés és Nevralgiák ellen

JAWOL

toria borsó 70.000 lej, lenmag 123.000-125.000 lej, kendermag 75.500 lej.
Constanța: Készárurak: 79 kgos buza (1 százalékkal) 44.500 lej, 72—73 kgos rozs (6 százalékkal) 34.000 lej, ideai kukorica (17 százalékkal) 38.000 lej, 56 kgos árpa (4 plus 1 százalékkal) 35.000 lej, Naveta repce 32.000 lej, Transilvania bab 108.000 lej, 41—42 kg-os zab 45.000 lej.

Temesvár: A bányási gabonapiacra a buza irányzata csendes, a kukorica lanyha, a többi gabonaművelet üzletlenség. Temesi buza 41.000 lej, torontáli buza 42.000 lej, kukorica 32.500 lej, korpa 30.000 lej, zab 43.000 lej, takarmányárpa 33.000 lej, tavaszi árpa 38.000 lej, muharmag 33.000 lej, napraforgómag 37.000 lej, tökmag 71.000 lej, vagononként.

Nagy izgalmat és általános baisse-t idéztek elő a csehszlovákiai események a nyugateurópai tőzsdéken

Minden fontosabb nyersanyag ára szilárdult a nyugati árutőzsdéken

(Londin, március 16.) Az elmúlt heti csehszlovákiai események hatására a nyugati tőzsdéken hatalmas megrázkódtatás következett be, az ilyenkor szokásos romlásnak kiserült. A legnagyobb megrázkódtatást a londoni tőzsde tapasztalta, amely — amint azt egy nappal ezelőtt közöltük — józan tartózkodással várta a világgabonátőzsdé eseményeit. De meg így is a csehszlovák állam megszüntetése egy napra előre tette a londoni tőzsdék megrázkódtatását, akik Unamoria ismert kijelentése után is tartózkodással és pesszimizmussal ügyeltek a további fejleményeket. Parisban mar sokkal nagyobb izgalom volt a tőzsdén és több napig tartott, a normális tőzsdéi helyzet közén visszatérésére még a legoptimistább parisi tőzsdéi körök sem számoltak. Amsterdamban, Brüsszelben és Zürichben szinte állandóan pesszimizmus uralkodik, a gazdasági közvélemény csak most érti meg teljesen, hogy a holland és belga jegybankok vezetői miért tartották oly sürgősnek aranykészleteik külföldre (Skóciába) történt menekítését.

A nyugateurópai árutőzsdéken általános hausse-t idéztek elő a csehszlovákiai események, ugyszólván az összes fontosabb nyersanyagokban. Londonban az árutőzsdén még a legnehezebben értékesíthető cukorban is áremelkedések következtek be, amit általában spekulációs vásárlásokkal magyaráztak. A vasárnapokban csak kisebb áremelkedések tapasztalhatók, amit a Nemzetközi Vaskartell (I. R. G.) múlt heti konferenciájának ama határozatával magyaráznak, hogy a második évnegyedre sem az exportkvótákat, sem pedig az árakat nem változtatták meg. A csehszlovák kvóta kérdéseinek megoldását megkönnyítették a csehszlovákiai események és így Csehszlovákia kvótáját egyszerűen a német kvótához csatolták az I. R. E. G. ellenőrzése mellett működő különböző vaskartell-eladási szervezetek.

A Nemzetközi Fizetések Bankja (B. I. Z.) a múlt hét elején — a csehszlovákiai események előtt egy nappal — a holland és havi igazgatósági ülésén a németeket nem a rehabilitálás, hanem dr. Funk képviselő általános feltűnést keltett. Az ügyült bankkormányok nagy idegesen várták az azóta bekövetkezett csehszlovákiai eseményeket. Eppen ezért csak folyó ügyek tárgyalására szorítkoztak, míg a nemzetközi jelentőségű kérdések tárgyalását az áprilisi ülésre halasztották, a kiadott hivatalos kommuniké szerint.

A legelső teendő az önálló cseh jegybank és az önálló cseh valuta megszüntetése volt. Az 1:10 arányban beváltásra ítélt cseh korona ma — átmenetileg — csak a belföldi váltópénz szerepét tölti be Csehszlovákia területén. A német Reichsbank már az első napokon átvette a cseh jegybank központját és fiókjait és már az első napon a Reichsbank megbízottai rendelkeztek a cseh jegybanknál és fiókjainál. A cseh jegybank cca 3 milliárd csehkoronát érő arany- és devizakészletét azonnal Berlinbe szállították, amelyel megjavult a német állam külföldi fizetőképessége. A pénzügyi és gazdasági beavatkozást előre kidolgozott program szerint — az osztrák Anschluss mintájára — vizsik keresztül, vagyis Csehszlovákiával kapcsolatban március 15-től kezdve minden külfölddel kapcsolatos fizetési forgalom márkaalappon történik. A külföldön levő csehkorona bankjegyekkel kapcsolatban a Reichsbank ugyanolyan rendelkezéseket adott ki, mint annak idején a schillinggel kapcsolatban, vagyis ezek a csehkorona bankjegyek a most kreálendő új Sperrmarkokra válthatók be. Érthető tehát, hogy a zürichi magánforgalomban a hét végén a csehkorona bankjegyek még 3-as (100 csehkoronáért 3 svájci frank) árfolyamon sem voltak elhelyezhetők, a legutóbbi zürichi hivatalos 15-ös árfolyammal szemben. Ugyancsak gyorsan akarja keresztülvinni a német kormány a bankrendszer, valamint az ipari bankok konszernnek átszervezését is. A bankokkal kapcsolatban azonnal alkalmossá akarják az árja törvényt és így tökéletesen multu nemzetközileg ismert bankház és nagybank igen közönséges átszervezését megkezdte és a hét végén a hitelek, ipari konszernek pedig a hasznosított német iratok szerelmekbe akarják bevitani a kormány.

Ipari és kereskedelmi vállalati hírek

A **Temesvári Sörgyár Rt.** igazgatósága legutóbbi ülésén elhatározta, hogy oravical gyártelepén jéggyárat építtet. Ugyanakkor elhatározták, hogy Lugoson, Focsádon és Lippán saját lerakatot létesítenek.

A kolozsvári **Industria de Lut si Piatra din Cluj S. A.** 1938. évi mérlegében 6 millió lej részvénytőke és 118.572 lej tartalékalap mellett 35.672 lej veszteséget mutat ki. A március 26-i közgyűlésen határozni fognak az Industria de Piatra din Cluj S. A. kolozsvári céggel a törtnő fuzióról. Az Industria de Piatra din Cluj S. A. ugyan ezen a napon tartja fuzió közgyűlését.

A kolozsvári **Prima Fabrica de Montaj N. B. Perry-Porufiu S. A.** 1938. évi mérlegében 7 millió lej részvénytőke mellett 180.057 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 10.818.881 lej. A közgyűlést március 25-én tartják meg.

A kolozsvári **S. A. a Marilor Hoteluri Hotel Astoria** 1938. évi mérlegében 5 millió lej részvénytőke és 164.743 lej tartalékalap mellett 184.084 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 5.395.107 lej. A közgyűlést március 26-án tartják meg.

A kolozsvári **Căramidăria Orasului S. A.** 1938. évi mérlegében 3.504.000 lej részvény tőke és 141.667 lej tartalékalap mellett 148.218 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 42.514.918 lej.

A kolozsvári **M. Wertheimer Szeszgyár Rt.** 1938. évi mérlegében 2 millió lej részvénytőke mellett 139.451 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 2.672.304 lej. A közgyűlést április 23-án tartják meg.

A kolozsvári **Helios Fabrică de Tricotaje S. A.** 1938. évi mérlegében 500.000 lej részvénytőke és 186.491 lej tartalékalap mellett 67.850 lej nyereséget mutat ki.

A kolozsvári **Vitromin S. A.** 1938. évi mérlegében 250.000 lej részvénytőke 125 ezer lej tartalékalap mellett 29.132 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 927 ezer lej. A közgyűlést április 23-án tartják meg.

A kolozsvári **Credinta S. A.** 1938. évi mérlegében 750.000 lej részvénytőke mellett nyereséget nem mutat ki. A mérleg főösszege 5.950.000 lej. A közgyűlést március 31-én tartják meg.

A csernahévi **Schramm, Hüttl si Schmidt S. A.** vasárgyár 1938. évi mérlegében 42 millió lej részvénytőke és 1 millió 387.890 lej tartalékalap mellett 2 millió 430.674 lej nyereséget mutat ki.

Az aradi **Fabrici de Ape Gazoase Unite S. A.** 1938. évi mérlegében 3.200.000 lej részvénytőke és 36.620 lej tartalékalap mellett 1.200.000 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 3.600.267 lej. A március 30-i közgyűlés a veszteség rendezése érdekében a 3.200.000 lejes részvénytőkét 2 millió lejre szállítják le.

Az aradi **Szenes és Schwartz textilgyár Rt.** 1938. évi mérlegében 1 millió lej részvénytőke mellett 171.363 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 1.498.777 lej. A közgyűlést március 25-én tartják meg.

A kolozsvári **Pollák Gyula Fiai Rt.** 1938. évi mérlegében 5 millió lej részvénytőke és 1.434.572 lej tartalékalap mellett 434.572 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 6.869.144 lej.

A **Comertul de Cereale** március 21-én közgyűlést tart, amelyen határozni fognak a felszámolásról és a cég töröltetése felől.

A **Baumann S. A.** március 21-én közgyűlést tart, amelyen határozni fognak a felszámolásról és a cég töröltetése felől.

A nagyszebeni **Depozitul de Medicamente Engber S. A.** 1938. évi mérlegében 1 millió 700.000 lej részvénytőke és 100.750 lej tartalékalap mellett 498.923 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 5 millió 405.270 lej.

A nagyszebeni **S. A. Meltzer** szappan és gyertyagyár 1938. évi mérlegében 500.000 lej részvénytőke mellett 17.871 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 1 millió 122.572 lej.

A zsbai **Valca Agrisului S. A. Miniera** szénbányavállalat március 27-én rendkívüli közgyűlést tart, amelyen ratifikálják az igazgatóságnak az egyezményt az Ipari Hitaelintézetrel, egy 15 millió köcsön felvételével kapcsolatban.

A lugosi **C. Kiszela borygyar Rt.** 1938. évi mérlegében 3 millió lej részvénytőke és 193.157 lej tartalékalap mellett 30.694 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 4.957.541 lej. A közgyűlést március 26-án tartják meg.

A romániai petroleumkartell, a **Distributia S. A.** 1938. évi mérlegében 510 millió lej részvénytőke és 151.135 lej tartalékalap mellett 934.533 lej veszteséget mutat ki. A

Pénzüntézet hírek

A **Banca de Credit Român S. A.** 1938. évi mérlegében 400 millió lej részvénytőke és 196 millió lej tartalékalap mellett 35.196.538 lej nyereséget mutat ki. A mérlegben a betétállomány 214.8 milliót, a hitelezők tétele 2 milliárd 20,6 milliót, reeszkompt a Banca Națională 395,7 lej, a váltótáca 399,7 milliót a folyószámlai kihelyezések 1 milliárd 429,4 milliót tesznek ki. A mérleg főösszege 3 milliárd 617,7 millió lej. A bruttó kamat, jutalék s egyéb jövedelmek 275.211.380 lej. A közgyűlést március 31-én tartják meg.

A **Banca Comercială Română S. A.** 1938. évi mérlegében 300 millió lej részvénytőke és 12.405.315 lej tartalékalappal 1 millió 605.403 lej nyereséget mutat ki. A mérlegben a betétállomány 303 milliót, a hitelezők tétele 1 milliárd 969,8 milliót, reeszkompt a Banca Națională 11.774.292 lej, a váltótáca 277,2 milliót, a folyószámlai kihelyezések 647.891.191 lej tesznek ki. A mérleg főösszege 2 milliárd 734,8 millió lej, a bruttó kamat, jutalék és egyéb jövedelmek összege 110.581.552 lej. A közgyűlést március 24-én tartják meg.

Bucuresti egyik vezető ingatlanbankja, az **Institutul de Credit Ipotecar S. A.** 1938. évi mérlegében 100 millió lej részvénytőke és 5.500.000 lej tartalékalap mellett 2 millió 159.526 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 115.571.129 lej. A közgyűlést március 30-án tartják meg, amikor is ratifikálják Madgearu Virgilnek az igazgatóságba történt kooptálását.

A felszámolás alatt álló **Nagyvárad Lezárt Bank Rt.** 1938. évi mérlegében 5.250.000 lej részvénytőke és 14.504 lej tartalékalap mellett 438.816 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 9.079.600 lej.

A varjasi (Temes megye, **Banca Comercială S. A.** 1938. évi mérlegében 2 millió lej részvénytőke és 1.383.773 lej tartalékalap mellett nyereséget nem mutat ki. A mérleg főösszege 11.440.998 lej.

A resicai **Banca Berzava S. A.** április 1-én közgyűlést tart, amelyen határozni fognak a részvénytőke felemeléséről.

Bankközgyűlések

Március 26. **Banca Comercială si Economica S. A.**, Szilágycseh.
Banca Corvineana S. A., Vajdahunyad
Banca Agricola S. A., felszámolás alatt, Kolozsvár.

kartell bruttó jutalékjöveldelme 242.418.017 lej. A mérleg főösszege 1 milliárd 164 millió 64.024 lej. A közgyűlést március 30-án tartják meg.

A nagydisznói **Gündisch et Simonis S. A.** posztgyár 1938. évi mérlegében 10 millió lej részvénytőke és 98.514 lej tartalékalap mellett 567.964 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 40.597.477 lej.

A perjámosi **Rommel Jakob Rt.** 1938. évi mérlegében 3 millió lej részvénytőke és 85.000 lej tartalékalap mellett 180.624 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 4.734.023 lej.

A csikszeredai **Octavian Barbat S. A.** 1938. évi mérlegében 1.500.000 lej részvénytőke és 377.000 lej tartalékalap mellett 346.828 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 5.053.987 lej. A közgyűlést április 13-án tartják meg.

A szamosújvári **Băile si Izvoarele Minerale Stoiceni S. A.** április 5-én közgyűlést tart, amelyen határozni fognak a részvénytőke felemeléséről.

A Frank pótkávégyári konszern romániai vállalata, az **Enric Franck Fii S. A.** R., Bucuresti, 1938. évi mérlegében 60 millió lej részvénytőke és 4.858.534 lej tartalékalap mellett 5.559.421 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 149 millió 917.173 lej.

Cassa de Păstrare S. A., Bocsa-Montana.

Banca Poporala din Zagra S. A., Zagra.

Banca Comercială S. A., Varjas (Temes megye).

Banca Poporala Besnova-Noua S. A., Ujbesenyő (Temes megye).

Március 28. **Földhitelintézet Rt.**, Nagyszeben.

Nagyvárad Lezárt Bank Rt. felszámolás alatt, Nagyvárad.

Prima Cassa de Păstrare din Timisoara-Mehala S. A., Temesvár.

Március 29. **Goromul Institut de Credit si Economii S. A.**, Szilágysomlyó.

Silvania, Institut de Credit si Economii S. A., Szilágysomlyó.

Câmpiana Institut de Credit si Economii S. A., Mocs (Kolozs megye).

Április 1. **Banca Berzava S. A.**, Resita.

Tenkei Bank és Kereskedelmi Rt., Tenke.

Április 2. **Bánati Bankkegyesület Rt.**, Temesvár.

Kovácsna és Vidéke Takarékpénztár Rt., Kovácsna.

Április 8. **Hitelbank Rt.**, Sepsiszentgyörgy.

Április 15. **Banca Comercială si Agricola S. A.**, Sepsiszentgyörgy.

Április 16. **Dicsőszentmártoni Általános Hitelbank Rt.**, Dicsőszentmárton.

Soc. de Credit si Economii din Deta S. A., Deta.

Homoródi Takarékpénztár Rt., Homoród.

Cégbejegyzések

A brassói **Chlorodont S. A.** legutóbbi közgyűlésén Fritz Wagner drezdai lakost az igazgatóság tagjává választotta, akit a törvényszék bejegyezt.

A brassói **Comp. Română de Electricitate S. A.** cégnél a törvényszék bejegyezte, hogy igazgatósági tagja Giovanni Zambler a céget egyedül is jegyezheti.

A kolozsvári **Cofetarie Layda S. A.** legutóbbi közgyűlésén a vállalat felszámolását határozta el, amit a felszámoló már befejezték és a cég törlesztést kérték a törvényszéktől, amit a törvényszék bejegyezt.

A temesvári **Ed. Prohászka Fii S. A.** malomvállalat legutóbbi közgyűlésén dr. Băran Coriolant és Prohászka Lajost az igazgatóság tagjaivá választotta. Az ezt követő igazgatósági ülésen ifj. Prohászka Edét cégvezetővé nevezték ki, akiket a törvényszék bejegyezt.

Biztosító intézeti hírek

A **Dacia România S. A.** biztosítóintézet 1938. évi mérlegében 60 millió lej részvény tőke és 40.700.000 lej rendes tartalékalap mellett 12.093.082 lej nyereséget mutat ki. A mérlegben a matematikai tartalékok összege 348.718.778 lejben szerepel. A mérleg főösszege 578.140.767 lej.

A kolozsvári **Prima Ardeleană S. A. de Asigurari Generale** 1938. évi mérlegében 12 millió lej részvénytőke és 8.200.000 lej rendes tartalékalap mellett 3.051.716 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérlegben a saját matematikai tartalékok összege 118 millió lej, a viszontbiztosítók matematikai tartalékainak összege (amelyeket az intézet kezel) 97 milliót tesznek ki, míg az összes garancia alapok összege meghaladja az egynegyed milliárd lej. A mérleg főösszege 275.533.347 lej. A közgyűlést március 25-én tartják meg.

A nagyszebeni **Transilvania Biztosító Rt.** 1938. évi mérlegében 12 millió lej részvény tőke és 18.500.000 lej rendes tartalékalap mellett 3.763.622 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérlegben a matematikai tartalékok összege 184.037.773 lejben szerepel, a mérleg főösszege 249.466.622 lej. A közgyűlést március 18-án tartották meg, amikor is határozni fognak a részvénytőke felemeléséről.

Az európai poggyászbiztosító konszern romániai vállalata, a **Compania Europeană de Asigurare a Mărfurilor si Bagajelor S. A.** 1938. évi mérlegében 8 millió lej részvénytőke és 1.607.435 lej tartalékalap mellett 2.369.941 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 22.744.646 lej. A vállalat romániai vasuti poggyászbiztosítási koncessziója lejárt és ezzel kapcsolatban a március 28-i közgyűlésen fontos bejelentéseket tesz az intézet igazgatósága.

Energia engedélyek

Br. Bánffy Dező kolozsborsai malomtulajdonos engedélyt kapott egy 45 lóerős Diesel motor beállítására, saját malma energiának ellátására. Az engedély 20 évre szól.

Az **Industria Ceramică Barul Mare S. A.** Barul-Mare (Máramaros megye) engedélyt kapott egy 180 lóerős motor beállítására, saját energiának ellátására. Az engedély 15 évre szól.

AA sepsiszentgyörgyi **Klinger Henrik szövőgyár** engedélyt kapott egy 450 lóerős Diesel motor beállítására, saját energiának ellátására. Az engedély 20 évre szól.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.45—143.52
font	662.40—672.78
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	75.07—76.25
svájci frank	32.02—32.50
francia frank	3.57—3.78
márka	40.50—41.50
pengő	25—27
csehszlovákia (hivatalos)	4.68—4.77

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai szállárakban. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

Palesztinai font, 30%-os sz.-kvóta	1700—1750
angol font, 30%-os szabadkvóta	1645—1690
angol font, 20%-os kvóta	1340—1350
angol font, 40%-os kvóta	1036—1053
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	188
dollár, 30%-os szabadkvóta	360
svájci frank, 30%-os kvóta	79—81
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	9.62
belgas (kliring)	58.80
belgas, 15%-os	60
svédkorona, 30%-os kvóta	90

שפח בורמאזסול

Bormazsola, krumpiliszti, valamint az összes húsvéti cikkek kaphatók

Spéternél

Cluj, Piața Mihai Viteazul 12.

W
RIVATA

A londoni konferencia

Mi más is lehetett ma, a Wizo Ele londoni konferenciájáról óta nem volt etapja a zsidó orvosi konferenciának, mely kérdése fölött dönt. És mégis, mikor angol diplomaták elvenerednek meg az elszánt, komor arciadalmos mosolya, mely purim aradi állomásra.

Purim volt; a szünnepek egyike. De cokol, a fátalos csillant fel az örök egyetlen sugara szűrt wagonokban. matlánságtól győzt a semmibe — vagy a vonatról hajó az a hajó kikötő kiűzött, kifosztott, továbbrobog az ismét jők hányódnak a vésztésbeesés rémülvő?

Londonban pedig a tártanak.

Két évi nyugtalanság után összeült delegátusok, hogy Palesztina sulyos gyűnik elfogultak. álláspontját is telt. Hogy mi ad jogot, mi a jelentőségük és mit jelent, mi ad jogot nekik?

1915 október 24-én hon egy levelét imelyben bizonyos get biztosit az arad glánhoz való csatló egy cikk kereteit, letnek földrajzi hmi. Tény az, hogy hasam szerepelt a

A
Irta: HÖ

A kör önmagánál, a kör — a forma — tanult. Később rájöttük, hogy a körnek van. Szimbólikus, egység. Ideológia, nagyobb körökben sokszor lehetetlen lépni a másikba. szitják, néha nem olvadnak egy. Ezek a gondolatok, amíg néztem, pergő korongokat gátsát.

A gyár muzsikája, üteme megszűnt.

A munka szívvel lüktet — fölöttébb szökken a munkások egymástól kapják. Fehér munkások festékektől, kezük mántól. Otthagyták festett tányérokat, ütemes zakatolás.

Írások

posztóintézet
lej részvény
tartálékala
et mutat ki.
talékok ösz
pel. A mér-

há S. A. de
mérlegében
8.200.000 lej
051.716 lej
mérlegben a
összege 118
matematikai
ket az inté-
mig az ösz-
meghaladja
a mérleg fő-
gyűlést már-

Biztosító Rt.
lej részvény
tartálékala
ereséget mut
tikai tartalé-
l szerepel, a
lej. A köz-
ak meg, ami-
öke felemelé-

ító konszern
a Europeana
Bagajelor S.
illió lej rész-
alékala mel-
mutat ki. A
ej. A vállalat
osítási kom-
solatban a
ntos bejelen-
tósága.

Üzenetek

orsai malom-
egy 45 lóerős
aját malma
gedély 20 év-

ul Mare S. A.
e) engedélyt
beállítására,
Az engedély

linger Henrik
egy 450 lóerős
saját energiái-
20 évre szól.

**Bank
Törvények:**

141.45—143.52
662.40—672.78
663.09—673.44
75.07—76.25
32.02—32.50
3.57—3.78
40.50—41.50
25—27
4.68—4.77

orgalomba hoz-
szilárdabbak.
következő árfo-

vóta 1700—1750
vóta 1645—1690
— 1340—1350
— 1036—1053
vóta 183
— 360
— 79—81
vóta 9.62
— 58.80
— 60
— 90

mpiliszi,
cikkek kaphatók

nél
ezzul 12.

WIZO Az zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

Az aradi WIZO Eleven Ujságja

A londoni kerekasztal konferencia

Mi más is lehetne a politikai rovat témája ma, a Wizo Eleven Ujságában, mint a londoni konferencia. Hiszen a Balfour deklaráció óta nem volt súlyosabb jelentőségű etapja a zsidó országépítésnek, mint ez a konferencia, mely talán a lét és nemlét kérdése fölött dönt.

És mégis, mikor e cikket írom nem az angol diplomaták fegyelmezett gesztusai elevenednek meg előttem. Nem is Weizmann elszánt, komor arca, vagy Feysal herceg diadalmas mosolya, hanem egy késői vonat, mely pürim előestéjén futott be az aradi állomásra.

Purim volt; a szűken mért zsidó örömmel egyike. De a fáradt, szenvedő arcokon, a fátyolos tekintetű szemekben nem csillant fel az örömmel, vagy a reménynek egyetlen sugara sem. Danzigból jöttek, zárt wagonokban. Szomjasan, éhesen, álmatlanságtól gyötört szemekkel meredtek a semmibe — vagy jövőjükbe?!

A vonatról hajóra szállanak. De hol fog az a hajó kikötni? Hol találnak otthont a kiűzött, kifosztott zsidó százazrek. A vonat továbbrobog az ismeretlen éjszakába, a hajók hányódnak a viharos tengeren és mi a kétségbeesés rémületével kérdezzük: hová? hová?

Londonban pedig kerekasztal konferenciát tartanak.

Két évi nyugtalanság, terror és sztrejkok után összeültek az angol, zsidó és arab delegátusok, hogy megoldást találjanak Palesztina súlyos problémájára. Ne legyen elfogultak. Mérlegeljék az arabok álláspontját is teljes tárgyilagossággal. Hogy mi ad jogot az araboknak Palesztinára, mi a jelentősége számukra az országnak és mit jelent a mi számunkra Erec és mi ad jogot nekünk az ősi földre?

1915 október 24-én Sir Henry Mac Mahon egy levelet intézett Mekka sberifjéhez, melyben bizonyos területeken függetlenséget biztosít az araboknak, viszonzásul Angliához való csatlakozásukért. Tul lépnem egy cikk kereteit, ha ennek a vitás területnek földrajzi határait akarnám körülírni. Tény az, hogy Palesztina névszerint sohasem szerepelt az arabok kívánságai kö-

zött. Viszont az is tagadhatatlan, hogy Anglia sem említette Palesztinát, mikor felsorolta azokat a területeket, melyet nem akar átengedni az araboknak. Későbbi állásfoglalás szerint a Mac Mahon levél, melyet most akarnak nyilvánosságra hozni, nem vonatkozik a Jordántól nyugatra fekvő területekre, tehát Palesztinára, illetőleg ezeket a területeket nem ígérték oda az araboknak.

Ezel szemben megmásíthatatlan tény az, hogy 1917 november 2-án Öfelsége kormánya Palesztinát zsidó nemzeti otthonná nyilvánította, tehát határozott és megmásíthatatlan módon nekünk ítélte.

Megengedem, hogy az arabok családok Angliában. (És még hányan rajtuk kívül.) De mit jelent Palesztina az arabok számára? A végtelen nagy darab terület egy kis töredékét, mely ha nem lenne történetesen zsidó otthon épp olyan szegény, kulturálatlan és széthulló maradt volna, mint mondjuk Transzjordania. Egész más tényezők fogják elhatározni az arab államszövetség lehetőségét és fejlődését, mint az, hogy Palesztina független arab állam lesz-e, vagy zsidó otthon.

És mit jelent az Erec a mi számunkra? Az egyetlen lehetőségét a kataklizmából való menekülésnek. Az egyetlen kikötőt, mely befogadja menekültjeink céltalan hajóit. Az egyetlen jövőt gyermekeink számára. A zsidó renaissance bölcsőjét.

Összehasonlítva Palesztina jelentőségét zsidó és arab szemszögből nézzük, hogy mit tétünk mi és mit tettek az arabok Palesztina birtokáért.

Két év óta harcolnak az arabok a zsidó bevándorlás, a zsidó térhódítás ellen, a független, arab Palesztináért. Nem sajnálták sem a pénzt, sem a véráldozatot. Egysége sen küzdenek és ami számukra talán még nehezebb: sztrájkolnak egy olyan cél eléréseért, ami pedig számukra nem is életkérdés.

És a zsidóság? A Jisuv pártatlan hősieséggel, csodálatos lelkesedéssel s hittel védekezik. Harcol és épít, örökdió és dolgozik. De a galuth zsidósága megdöbbentő közönnyel, hihetetlen nemtörődomséggel

szemléli az egyenlőtlen harcot. A gazdasági válságnak a hire, a hősi küzdelmekben elesett gafirok vére nem tüzi nagyobb áldozatokra, őszintébb odaadásra a galuth zsidóit. Sőt, azok akik csak a külső nyomás hatása alatt szegődtek táborunkba, akiket csak az európai helyzet reménytelensége sodort hozzánk ma haborznak, vajjon érdemes-e mellettünk maradni.

Ilyen adottságok mellett ült össze a londoni konferencia. Hozzá még számunkra a legrosszabb lélektani pillanatban. Ha nem is térünk ki minden nehézségre, amivel Angliának most küzdenie kell, a hindu nacionalista mozgalom újjáéledése elég magyarázatul szolgál ahhoz, hogy megértsük, milyen döntő jelentősége volt az angol elhatározásra Ibn Szaud levelének, melyben közli, hogy ha honorálják az arabok palesztinaigényét, ugy háboru esetén Anglia mellett fognak harcolni.

Az arabok még nem felejtették el, hogy milyen értékes volt 1915-ben az arab segítség és milyen árat hajlandó Anglia érte fizetni.

Kétségtelen, hogy ennek következménye az angol kormány ajánlata, amely szerint feladja a mandátumot és Palesztinát, önálló állammá nyilvánítja, a zsidóságnak, mint kisebbségnek teljes joggal való felruházása mellett.

A zsidóság válasza nem lehetett más, mint kategórikus elutasítás. A zsidóság tömegében nem képvisel o'yan erőt, mint az arabság, de helyzeti energiája, az a kétségbeesés, mely a hazátlanná vált zsidóságot egy cél felé üzi, olyan jelentőségűvé fogja tenni a zsidó ellenállást, mint amilyen fontos volt eddig az arab mozgalom. Nekünk nincs más választásunk és már nincs mit vesztenünk. Akik eddig résztvevőként álltak azokat az meg kell, hogy indítsa a menekülttömegek jajja, akik hazát akarnak. — Amerika már felemelte szavát. A Jisuv is feladta a havlagát, éveken át tanusított önuralmát, hiszen az angol ajánlat nem más, mint a terror és lázadás jutalma. Lehetetlen, hogy egy 16 milliós népnek egységes állásfoglalása és elszántsága ne hozza meg a kívánt eredményt.

Fel tehát a szívekkel. Nem Angliáé az utolsó szó ebben az ügyben. Nincs oly hatalom a földön, mely elvehesse jogunkat

attól a földtől, melyen őseink éltek és amely nélkül nem vár más ránk, mint pusztulás és halál. De tudnunk kell, hogy minden áldozat kevés, amit hozunk, mert ez életünk egyetlen és utolsó sánsza, amiről nem szabad lemondanunk.

Köves Böske

A „Mátaté” műsorából

A palesztinai „MATATÉ” szatirikus színpad új műsorában rendkívül nagy sikert aratnak a különböző konferenciák perszifalásai. A legviharosabb tapsokat kapta az eviani gyűlés paródiája. Az asztal körül ülnek a népek előkelő képviselői, mindegyik zokogva, a Siralmak hangján ismétli: „Bántják a zsidókat, elnyomják a zsidókat, kivándorlásra kényszerítik a zsidókat, szegény hontalan zsidók!” Aztán apró bádogvödörket tesznek mindegyik elé, hogy abba hullassák könnyeiket. Valaki egy nagy gumikrokodilt tesz az asztalra, hogy az is segítsen könnyeket hullatni. Végre jön egy menekült zsidó, aki kétségbeesetten letelepedési helyet keres. Mindegyik a szomszédhoz küldi, így kerül az asztal elejétől a végéig, míg végre kituszkolják a tanácssteremből. Aztán mindnyájan újból kezdik a könyvezést és a sirató éneket: „Zsidók, legyetek könyörületesek, legyetek irgalmasak, ne törjétek össze szívünket...”

Ugyancsak frenetikus tapsok kísérik a londoni arab-zsidó kerekasztal-konferencia paródiáját, amelyet különböző operák ariálval adnak elő. „Sulohanizm Uszpiritizm”, „Asztalizmus és spiritizmus” a címe a jelenetnek, melynek szereplői egyrészt Weizmann egyedül, másrészt a különböző színészeti arabok képviselői. A „kerek asztal” varázslója a spiritizma angol, aki hirtelen eltűnik. A résztvevők kérdéseket fordulnak a misztikus asztalhoz, amely mindegyik felnek azt a választ kopogja ki, amelyet ő kíván. A zsidónak is igent, az arabnak is igent. Végre felborul az asztal és kibújik alóla a mozgó spiritizma.

**Wizo-asszonyok,
terjesszék a
sékel!**

A KÖR

Irta: HÖNIGSBERG LICY

A kör önmagában visszaterő görbe vonal, a kör — a legkételetesebb mértani forma — tanultuk valamikor rég.

Később rájöttünk és megtanultuk azt is, hogy a körnek milyen sokféle jelentősége van. Szimbólikus és reális. A kör — zárt egység. Ideológia, társadalom, csupa kisebb nagyobb körökből áll — és milyen nehéz, sokszor lehetetlenség egyik körből — átlépni a másikba. A körök vonzzák és taszítják, néha metszik egymást — de soha nem olvadnak egybe.

Ezek a gondolatok szaladnak végig rajtam, amíg nézem magam előtt a gyorsan pergő korongokat és hallgatom a gépek zúgását.

A gyár muzsikáját, a gépek különböző hangja, üteme mély ritmusban olvad össze.

A munka szívverése ez. Mélyen és erősen lüktet — fölötte pedig könnyű trillában szökken a munkások fütyje. A szót a szót egymástól kapják el és viszik tovább.

Fehér munkakabátban tarkán foltos a festékektől, kezem kemény és reszelős a zománctól. Otthagytam a csendes szobát, a festett tányérokat — ide vonzott a gépek ütemes zakatolása, a munka friss tempója.

Itt születik a forma. Vágyóva nézem a gyorsan forgó korongokat, az ügyes kerekét. Egy biztató pillantással találkozom, gyorsan a korong elé állok, réteszek egy agyagmasszát és a többiek munkáját megfigyelve, próbálok kiformalni egy tányérré.

Nem jó. Másik masszát veszek elő. Elkép a munka láza. Szem, kéz, ideg minden egy helyre van irányítva. Ez már jobban sikerült. Harmadikat kezdek el — és most már szépen, egyenletesen formálódik a tányér. Büszke örömmel felnézek — egy pillanatra — és kerek, piros cseppek peregnék végig a kialakuló tányéron.

A korong forog. A tányér színe halvány rózsaszín, majd szürkés — végül ismét fehér lesz.

A tányér kész. Viszem az álványok felé a többi közé. Forgatom, nézem. Majdnem kifogástalan — állapítom meg magamban és kezemet, melyen még keskeny, piros csik látszik — lassan emelem fel a tányérral.

Mi teszi olyan nehezzé a karomat? Miért nem tudom már letenni és tovább menni? Hiszen nem is olyan szép, mint a többi — kissé szabálytalan a formája...

A színe? A színe fehér.

Az én szemem káprázik csak, az én szemem látja csak a halvány rózsaszín foltokat a fehér porcellánon. Ez a pár, véletlen csepp vér az talán, ami az ösztön és lélek mélyéről odafűz ehhez a kissé szabálytalan

tányérhoz?

És visszahuzza fellendülő karomat?

Lehet ez az az ősi ösztön, melyet most magam is átélek — őrizni, megtartani, magunkénak tudni azt — amit alkottunk. Amiért áldozatot hoztunk, amiért talán szenvedtünk. Ragaszkodunk hozzá akkor is, ha talán nem olyan — amilyennek akartuk. De mi bele adtuk a lelkünket, a vérünket és...

— és most egyszerre mintha ködfátyol térülne széjjel, elmosódik körülöttem minden. A gépek zaja egyre távolibb lesz.

Egy keskeny földszávet látok magam előtt, melyen emberek ezrei elszánt, dacos akarattal vetik meg a lábukat. Keményen állnak rajta és ahogy nézem — mint víziót, mely testet öltött — sok, lassan megelevenedő arcot, a szemek mélyén furcsa fényeket látok.

És a szemek beszélnek...

„Mi itt állunk és itt is maradunk — mondják a furcsa fényű szemek — és itt fogunk élni és meghalni is. — Hogy még nem olyan az életünk, ahogy talán szeretnénk volna?”

Harcolni és küzdeni kell tovább? Harcolni és küzdeni fogunk tovább. Mi meg fogjuk tudni tartani és őrizni helyünket, jogunk van hozzá az évezredek joga tul is — a vér jogán, amely összeköt és egybe kapcsol bennünket evvel a földdel.”

Tudom, felelem a szemeknek, értelek benneteket. Messze vagyok tőletek, de érzem mi az, — ha egy csepp vérünk hull le valahová.

Ezért hiszek és bízom bennetek. Ami eddig volt, nem volt hiába való. Ti ki fogjátok küzdeni a jövőt és ez a jövő a mi jövőnk is. És titeket, harcon, küzködésen túl — véd még a kör is — a bűvös kör, melyet magatok köré vontatok illuzióval, bátor hittel és öntöztek könnyel, vérral. Ennek a körnek sugárzása eljut a föld minden pontjára és elvezeti azokat, kiket már majdnem elborít a homály és reménytelenség.

Ezen a körön megtörik és zárt egységét nem tudja megbontani se gyűlölet, se kishitűség.

A kép eltűnik. A józan világításban előttem forog, pereg a korong. Az ablakon szélesen ömlik be a kora tavaszi napsugár. Kerek kis fénykarikákat szór mindenfelé. Ismét megelevenedik, lüktet, zug, mozog a gyár. A munka megy tovább. A hangok egybeolvadnak, ritmusuk egységes, erejük mindent átütő. A munka dallama.

Öntudatlanul elkapok egy fűttségű szót és egy mély igazság átérzésével, megkönynyebült lélekkel tovább dudolom a dallamot.

Francia és angol tiltakozó jegyzék Berlinben

(Első oldali cikkünk folytatása.)

London, március 18. (Rador). A Press Association távirat iroda parlamenti tudósija a leghatározottabban megcáfolja azt a hírt, mintha Chamberlain angol miniszterelnöknek lemondási szándékai lennének és helyesen fenntartja azt az értesülést, hogy soha sem lehet a jelenlegi kormány átszervezéséről és olyan új kormány alakításáról, amelynek tagjai lennének az összes politikai pártok vezetői. Halifax lord külügyminiszter a legtovább áll az a szándék, mintha át akarná venni a jelenlegi kormány vezetését. Hasonlóképpen megcáfolja a távirati iroda azt a hírt is, mintha az angol kormány új választásokat készítené elő, hogy a szavazók véleményüket nyilváníthassák a kötelező katonai szolgálat bevezetéséről szóló törvénytervezet felett.

Párizs, március 18. Coulondre berlini fran-

cia nagykövet hétfőn Párizsba érkezik, hogy jelentést tegyen a helyzetről.

Coulondre berlini francia nagykövet kormánya utasítására tiltakozást jelentett be a német kormányról Csehszlovákia bekebelezése miatt. Ugyanakkor közölte Coulondre, hogy Franciaország nem ismeri el a bekebelezést. Hír szerint a berlini angol nagykövet hasonló lépés megtételére készül a német kormányval.

Anglia felmondta a Németországgal fennálló kölcsönös kötelezettségeket

London, március 18. Az angol kormány közölte a német kormányval, hogy a müncheni egyezménynek az elmúlt napok alatt történt durva megsértése a két ország közötti kölcsönös kötelezettségek teljes felmentését jelenti.

Hitler kedden válaszol Chamberlainnek

Berlin, március 18. A március 21-re hirdetett birodalmi gyűlésen Hitler hír szerint az elmúlt napok politikai eseményeinek ismeretében kívül válaszolni fog a Németország elleni támadásokra. A válasz, jelentik Berlinből, éles és keményhangú lesz.

Chamberlain tegnap elhangzott birminghami beszédének nagy figyelmet szentelnek a német politikai körök. Részletesen foglalkoznak az angol külügyminiszter kijelentésével és megítélésével állapítják meg, hogy Chamberlain nem tudta tárgyilagosan szemlélni az eseményeket. Az angol politika tárgyilagosságának hiányát hibáztatják.

Berlini politikai körök hangoztatják, hogy a nyugateurópai államférfiak bizonyos nyilatkozatait biztatták fel a délkelet európai államokat arra, hogy szerepüket Münchenben se fogják fel másféleképpen, mint azelőtt. A müncheni vonalvezetéssel való szakítás ki-

lönösen Prágában jutott érvényre és erről Londonnak is tudomása van.

Chamberlain azt hangsúlyozta, — mondják berlini politikai körök, — hogy nem németlaktá területre nem emel igényt. A bekövetkezett eseményekkel pedig Németország a Csehszlovákiával fennálló ezer éves kapcsolatokat állította vissza. Németország nem állította azt soha, hogy saját életében nem akar szerepet játszani. Az angol miniszterelnök azt is hangsúlyozta, hogy e lépés előtt az ő véleményét is ki kellett volna kérnie Hitlernek. Ez azonban éppen úgy vonatkozik Angliára is, akinek a saját érdekszférájába eső lépéseiről szintén tájékoztatnia kellene Németországot.

Chamberlain rosszul tájékoztatták Hitler és Hacha megegyezéséről. Berlinben nem látják okát annak, hogy a többi európai népeket is egy volna sorozzák a csehekkel.

A francia kamara megszavazta a teljhatalmat Daladiernek

Párizs, március 18. (Rador). A kamara pénzügyi bizottsága elfogadta azt a javaslatot, mely Daladier miniszterelnök kormányának teljhatalmat van hivatva biztosítani. Ez az eredmény nagy sikert jelent Daladier számára. A kamara együttes ülése ma foglalkozik a teljhatalmu javaslattal és kétségenkívül bírási többséggel meg is fogják szavazni azt. Valószínűleg csak a szociáldemokraták, a kommunisták és a köztársasági szocialisták csoportja fog a javaslat ellen szavazni.

Párizs, március 18. A francia képviselőház ma délelőtt 334 szavazattal 258 ellenében bizalmat szavazott a Daladier-kormányra. Az ülést 9 óra 35 perckor nyitotta meg Herriot elnök. A miniszteri padban Bonnet külügyminiszter és Reynaud pénzügyminiszter foglalnak helyet. A kormány kéri, hogy a képviselőház azonnal kezdje meg a törvényjavaslat vitáját, amely teljhatalommal ruházza fel a kormányt.

Jammy Schmidt, a pénzügyi bizottság előadója felolvasta a bizottság által megszavazott törvényjavaslat szövegét. Ismerteti Reynaud pénzügyminiszternek a bizottság előtt tett nyilatkozatát, amely szerint a kormány a nemzetvédelmi munkálatok finanszírozása érdekében fokoznia kell a pénzügyi intézkedések szigorúságát. Az első intézkedések: a fegyvergyártás meggyorsítása, a nyersanyagállomány létesítése és a munkások fokozása a nemzetvédelmi üzemekben. Végtül közli az előadó, hogy a pénzügyi bizottság 26 szavazattal 17 ellenében szavazta meg a javaslatot.

Eles jobboldali támadás a müncheni egyezmény ellen

Elsőnek Henry de Kerillis képviselő szól hozzá a javaslatához és élesen bírálja a kormányt. Véleménye szerint München súlyos tévedés volt. Nem lehet teljhatalmat adni embereknek, akik ennyire tévedtek. Vádolja a kormányt a katonai aviatika és a gáztámadások elleni védelem hiányosságai miatt. Sajnálatát fejezi ki afelett, hogy egyes francia lapok odáig tudtak süllyedni, hogy a német propaganda járszalagján jártak.

Kerillis ezután áttér a legutóbbi közép-európai események ismertetésére. — A vezénylő óráról órára közeleg — mondotta a jobboldali képviselő. — Csehszlovákia elleni erőszakot nem fogják megkísérelni Hollandia és Svédország ellen is? A messi mult-vetésekről a küszöbön állnak. A messi multba visszanyúló hibák miatt, amelyek közül a legtragikusabbat Münchenben követték el, két órákat élünk.

Bergery képviselő helyesli Daladier azon kijelentését, amely szerint Franciaországnak módot kell nyújtani arra, hogy titokban készüljön fel és gyorsan valósíthassa meg mindazt, amire a nemzetvédelem szempontjából szükség van. A francia erő egyik leglényegesebb feltétele a francia egység. Valamennyien egyetértünk abban, hogy véget kell veti Németország egyeduralmi kísérleteinek.

Bergery élesen bírálja ezután a „korrektség hiányát a módban, ahogyan Hitler az utóbbi időben eljár”, sorra veszi a szlovákiai, ruszinszói, memeli és danzigi beavatkozásokat és kijelenti, hogy a közép- és kelet európai országoknál oda kell hatni, hogy Franciaországgal együtt tussák meg, milyen körülmények között lehet a német egyeduralmi törekvéseknek ellenállni. Beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— Franciaországnak egyidejűleg meg kell menteni a békét és fel kell készülnie egy győzelmes háborúra!

Daladier felveti a bizalmi kérdést

Ezután Daladier miniszterelnök emelkedett szólásra és Kerillis nyilatkozata folytán felveti a bizalmi kérdést.

Louis Marin jobboldali vezető-politikus szerint Daladier eleget tett decemberi kijelentésének: „Egyetlen tényérnyi területet sem fogunk átengedni”. Ennek következtében megszavazza a teljhatalmat, módot nyújtva Daladiernek arra, hogy érvényesítse politikáját.

„Minden német győzelem olasz vereséget is jelent”

Escarte Figue baloldali demokrata kifejti, hogy minden német győzelem olasz vereséget is jelent. Eppen ezért az Olaszországhoz való közeledés soha nem volt oly könnyű, mint most. Meg kell mondanom, hogy a képviselők között, akik bizalmat szavaznak a miniszterelnöknek, sokan vannak, akik azt szeretnék, ha helyre állna az örök barátság, amely a világháborúban az olasz-francia fegyverbarátsághoz vezetett.

Kerillis előzetes javaslatát szavazásra teszi fel. A kamara 334 szavazattal 258 ellenében bizalmat szavaz a Daladier-kormányra, tehát elveti Kerillis bizalmatlansági indítványát.

Az ülést ezután felfüggesztették.

Polgári mozgósítást követel a francia sajtó

A párizsi lapok tovább foglalkoznak a legutóbbi közép európai eseményekkel. A Le Figaro szerint Franciaországot állandó pol-

gári mozgósításban kell tartani, mert az ország súlyos eseményekkel és eshetőségekkel áll szemben és már most tudnia kell szembeállni azokkal.

A Le Jour szintén a nemzet polgári mozgósítását sürgeti, hogy minden eshetőségre készen álljon az ország.

A Petit Parisien sürgeti a londoni és párizsi tiltakozást, mert fontos, hogy fenntartással éljenek a demokráciák a prágai köztársaság sorsát illetően. Franciaország berlini nagykövétét Párizsba kell rendelni „anélkül, hogy megszakítanák a diplomáciai kapcsolatokat, egy ügyvivő elég Berlin igéreteinek feljegyzésére”. A lap Chamberlain beszédével kapcsolatban megjegyzi, hogy az angol miniszterelnök, aki igazi gentleman, nem tudta visszafojtani erkölcsi felháborodását afelett, hogy egy államfő megszegte legünnepélyesebb ígéreteit.

A Le Petit Journal szerint Chamberlain ráeszmélt arra, hogy az erőszakkal csak az erőszakot lehet szembeállítani és hogy min-

den békéltetési kísérlet a gyengeség jelének tekinthető.

A l'Époque azon a véleményen van, hogy a Daladier által kért teljhatalom minden olyan szükséges katonai intézkedést lehetővé fog tenni, amit a helyzet megkövetel. Még mozgósítást is elrendelhet és háborút üzenhet a parlament összehívása nélkül, ha támadást követnének el francia terület ellen.

Francia-sváji katonai együttműködés

Bern, március 18. A francia és a svájci vezérkarok megbízottai tanácskozássra ültek össze, amelynek során abban állapodtak meg, hogy szorosabbá kell tenni a két ország közötti katonai kapcsolatokat.

Laval Rómába utazik az olasz-francia elletetek elsimítására

Róma, március 18. A külföldi sajtóban az a hír terjedt el, hogy Laval volt francia miniszterelnök közelebbről Rómába utazik, az olasz-francia ellentétek kiegyenlítésére. A szombat reggeli olasz sajtó nem cáfolja a hírt, de nem is erősíti meg.

Amerika nem fogja elismerni Csehszlovákia bekebelezését

London, március 18. A Daily Telegraph washingtoni jelentése szerint, Welles az Északamerikai Egyesült Államok hadügyi államtitkára hosszabb nyilatkozatot adott a sajtó képviselőinek. Mielőtt azonban erre sor került volna, előzőleg bemutatta Roosevelt elnöknek nyilatkozata szövegét. Kijelentései szerint Németország annak idején a Kellogg-Briand egyezményben arra kötelezte magát, hogy semmiféle erőszakos lépést nem tesz.

Cseh- és Morvaországok bekebelezésével azonban Németország súlyosan vétett a nemzetközi egyezmények ellen, amelyek meg ránézve súlyos következményei lehetnek. Amerika minden valószínűség szerint semmi körülmények között nem fogja a cseh és morva területek bekebelezését jogilag elismerni.

A Newyork Times a következőket írja: Németország hibába esne, ha csak szavakat látna a demokráciák különböző tüntetéseiben. A lap szerint a font-sterling és a dollár nem fognak Németország rendelkezésére állani és Németország azon kedvelt óhaját, hogy kereskedelmi szerződést kössön az Egyesült Államokkal, véglegesen meghiusultnak tekinthető. Csehszlovákia elfoglalása valószínűleg a semlegességi törvény módosítását fogja maga után vonni, ami lehetővé tenné Franciaországnak és Angliának, hogy háború esetén is fegyvereket vásárolhassanak az Egyesült Államokban.

Morgenthau kincstári államtitkár magához kérte a francia és angol pénzügyi attasékat, hogy tájékoztassa őket azokról a pénzügyi intézkedésekről, amiket az amerikai kormány Csehszlovákia annexiója nyomán kíván foganatosítani.

Az Egyesült Államok pénzügyminisztere rendeletet adott ki, amelynek értelmében az egykori Cseh-Morvaországok, valamint a független Szlovenszko területéről importált árukra ugyanolyan vámilletékeket kell kivetni, mint amilyenek a német birodalomból származó cikkekre érvényesek.

Farley amerikai postaiügyi miniszter utasítást adott, hogy a Csehszlovákiának szóló postát tartásuk vissza. A leveleket és csomagokat vissza származtatják a feladóknak.

Benes tiltakozó táviratot küldött Rooseveltnek, Chamberlainhez és Daladierhez

Csikágó, március 18. (Rador.) Az Amerikában letelepedett Benes Eduard, Csehszlovákia volt elnöke táviratot intézett Roosevelthez, Chamberlainhez és Daladierhez, ünnepélyesen tiltakozva Csehszlovákia állami létének megszüntetése ellen. Benes utal táviratában arra, hogy Csehszlovákia állami létének megszüntetése éles ellentétben áll a müncheni egyezmény szellemével és határozataival.

Ignacy Paderevski volt lengyel miniszterelnök levelet intézett Beneshez, tiltakozva a csehszlovák állam megszüntetése ellen.

Neurath bárót nevezték ki Csehszlovákia birodalmi protektorává

Berlin, március 18. (Rador.) A Berliner Zeitung am Mittag jelenti Bécsből, hogy Hitler az Imperial-szállóban késő éjjeli tárgyalat von Neurath báróval, Bürckel-lel MorvaországGauleiter-ével, Seiss-Inquarttal Ausztria Stadthalter-ével és Neubacher bécsi polgármesterrel.

Hitler kancellár Neurath bárót a titkos tanács elnökét és a német birodalom volt külügyminiszterét, Cseh- és Morvaország birodalmi protektorává nevezte ki. Neurath báró székhelye Prágában lesz. Neurath új megbízatásában is megőrzi eddigi funkcióit, vagyis továbbra is a birodalmi titkos tanács elnöke és tárcanélküli miniszter marad.

Dr. Karl Herman Frank szudetanémet vezető, Konrád Henlein legközelebbi munkatársát, aki a szudeta országok helyettes gauleitere volt, miniszteri rangra emelték.

Tiso, Tuka, Durcsánszki és Sanc Mach szlovák miniszterek Bécsben tartózkodnak, hogy meghívják Hitlert Pozsonyba. A szlo-

vák minisztereket még nem fogadta a Führer.

Berlinbe hívták Beck lengyel külügyminisztert?

Szombaton délelőtt 10 óra 30 perckor Hitler vonaton elutazott Bécsből. A német távirati iroda jelentése szerint Hitlert vasárnap estére várják Berlinbe. A német főváros nagyszabású fogadtatást készít elő Hitlernek.

Ugyanezen forrás szerint Hitler állítólag meghívta Beck lengyel külügyminisztert is Berlinbe. A meghívásnak az a célja, hogy megtárgyalják Danzég és a danzégi korridor helyzetét.

Csehszlovákia közigazgatási főnökévé nevezik ki Hachát

Prága, március 18. (Rador.) Cseh- és Morvaországnak a német birodalomba való bekebelezése után időszertűvé vált a cseh lakosság új megszervezése is. Elhatározták hogy cseh lakosságot egyetlen politikai (Folytatása a 12-ik oldalon)

tartja
llapítása.
A:
közgyüle-
ben rész
élyük főök-
ATÓSÁG.
TEHER
LEI
000.000—
818.308—
000.000—
154.809—
079.139—
914.724—
729.236—
653.686—
349.902—
550.000—
645.321—
759.947—
021.214—
037.636—
711.883—
834.050—
511.400—
115.364—
186.815—
N
vvdó,

SPORT

Az Universitatea ma a nagyváradai Törökkel méri össze erejét Kolozsváron

Cluj, március 18. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság B) küzdelme során az Universitatea futbalcsapata ma délután Kolozsváron a nagyváradai Törökkel együttesével méri össze erejét.

Az egyetemi csapat, amióta Buteanu dr került az élére, egyre eredményesebben szerepel annyira, hogy csoportjában egyre jobban közzelíti meg az élen vezető Murest, amellyel szemben az egyetemi csapatnak most már vannak esélyei, hogy beérje. Mindenesetre a mai mérkőzés nagy jelentőséggel bír az egyetemi csapat szempontjából, amelyet az U-nak meg kellene nyernie ahhoz, hogy esélyeit realizálhassa. Ez azonban korántsem látszik könnyű feladatnak, minthogy a nagyváradai Törökvel közismerten igen jóképességű labdarugóegyesület. Ezen adottságok révén mindenesetre remény van arra, hogy a mai Törökvs—Universitatea mérkőzés érdekesebb és szép küzdelmet fog hozni, amelyek megnyerésére mindkét csapatnak van esélye.

A mai kolozsvári labdarugóprogram során egyébként szóhoz jut a Haggibor futballcsapata is, amely a tavaszi szezonban első bajnoki mérkőzését játssza a kolozsvári Viziviek csapatával. A mai részletes kolozsvári labdarugóprogram a következő:

Nagypálya: Délelőtt 9 órakor UAC—Haggibor II. oszt. bajnoki, 11 órakor Echo—KAC I. oszt. bajnoki, délután 1 órakor U—Echo ifjúsági barátságos, 3 órakor Törökvs Nagyvárad—Universitatea B) ligamérkőzés.

Kispálya: Délelőtt 9 órakor Echo—Victoria ifj. barátságos, 11 órakor KAC—KMSC ifj. bajnoki.

Mi újság a sportvilágban?

Kolozsvár válogatott ifjúsági csapata az Unirea-kupa küzdelem során ma Aradon, Arad válogatottjával mérkőzik. A kolozsvári ifjúsági válogatott már megérkezett Aradra.

Tegnap számunkban röviden már közöltük, hogy a kolozsvári Victoria mai, budapesti mérkőzése alighanem elmarad. Nos, a Victoria vezetősége táviratban közölte Kispeszt vezetőségével, hogy játékosainak katonai kötelezettsége miatt nem tud eleget tenni a budapesti meghívásnak. Kispeszt vezetősége a bejelentést tudomásul vette, így a mérkőzés egy esetleges későbbi időpontra marad.

A román labdarugósövetség tárgyalásokat kezdett a lengyel szövetséggel lengyel-román válogatott labdarugómérkőzés ügyében, amelyet október 18-án játszanának a Csehország—Románia mérkőzés helyett, amely a politikai helyzetben történt változás miatt természetesen elmarad.

A KKASE közli, hogy a mai, 19-ére az unitárius kollégium tornatermében tervezett sportnapély, közbejött akadályok miatt, bizonytalan terminusra elmarad.

Temesvárról jelentik: A mentőket tegnap kihívták a Preyer uca 48 számú házba, ahol Lungu George ismert ökölvívőbajnok lakik. A rettegett öklü boxbajnok összeütközött feleségével, aki a családi háború során egy súlyos berendezési tárggyal fegyverkezett fel és komoly sebet ejtett férje homlokán. A mentők bekötötték a boxbajnok sérülését, majd a házaspár kibékült.

A Haggibor tekeosztályának vezetője kéri az alant felsorolt játékosokat, hogy március 20-án, azaz hétfőn este kilenc órakor a Moderna-pályán tartandó versenyen pontosan megjelenni szíveskedjenek: Berkovits, Havas, Hirschhorn, Herskovits, Reiter, Ráfi, Schwartz, Schenk, Stambberger, Baruch Teréz, Pál Rózi, Gara, Meister, Rosner.

SZÍNHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

A zenei évad kimagasló eseménye lesz Attilio Ranzato gordonkahangversenye

Már fiatalon világhíressé vált olasz gordonkaművész mutatkozik be március 22-én, szerdán este Kolozsvár közönségének. Attilio Ranzato, a boszorkányos technikájú fiatal gordonkaművész már tizenöt éves korában feltűnt kivételes képességeivel és néhány év alatt eljutott a fejlődésnek arra a fokára, amelyen Pablo Casals-l együtt emlegetik a nevét.

Milánó, Róma, Brüsszel, Amszterdam, Glasgow, London, Liverpool, Berlin, Frankfurt, Bécs és Budapest voltak annak a hangversenykörútnak diadalmas állomásai, amelynek sorában az egyetlen kolozsvári koncert után Bucuresti és a Balkán fővárosai következnek.

Attilio Ranzato egyike a nemzetközileg is legismertebb és legkiválóbb olasz muzikusoknak. Szerdai hangversenye felejthetetlen művészi élmény lesz.

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. u. fél 3: Győrfalvi lakodalom. d. u. 6 és 9: Alhambra. (A bukaresti Alhambra revütársulat előadásai.) Szerda 9: Attilio Ranzato, a világhírű csellóművész egyetlen hangversenye. Műsor: 1. Bach: Aria, Vitali: Chaconne. 2. Boccherini: Concerto in Si maggiore (Allegro Moderato, Adagio, Rondo). 3. Bossi: a) lamento, b) tumulto. Flamand ária (népdal a XVIII. századból). 4. Ranzato: Arab tamburin. De Falla: A tüzritus tánca. Scott: Pastorale and Reel. A zongoránál: Renzo Bossi.

A SELECT MOZGO MŰSORA:

Zaza. Egy szép asszony életének története. Szerelme... csalódása. Egy asszony regénye, mely minden asszonyné lehetne. Főszerepekben: Claudette Colbert, Herbert Marshall. Rendezte: Zukor Georg. Hétfő, kedd, szerda. Játékosok. Izgalmas kalandorfilm, főszerepekben: Claire Trevor, Akim Tamiroff.

A CAPITOL MOZGO MŰSORA:

Premier világszínház! Gunga din. Óriásfilm. Nagyob mint Bengál és a 41-es Brigád. Főszerepekben: Cary Grant, Victor Mc. Laglan és Douglas Fairbanks. A film előtt a legfrissebb világhíradó.

AZ URANIA MOZGO MŰSORA:

Vörös orchideák. Izgalmas kémfilm, főszerepekben: Olga Tchechova, Albert Schönhals, Camilla Horn. Hétfő, kedd, szerda. Zaza. Egy szenvedélyes szerelem története. Főszerepekben: Claudette Colbert, Herbert Marshall.

A ROYAL MOZGO MŰSORA:

Az év legnagyobb szenzációjának bemutatója. Parádés szereposztásban, csodálatos pazarsággal, gyönyörű zenével elevenedik meg Johan Strauss élete: A nagy keringő. Felülmúlja az év összes filmjeit. Főszerepekben: Fernand Gravet, Luise Rainer, Miliza Korjus, Hugh Herbert. A Metro Goldwyn jubileári produkciója. Műsor előtt 2 premier journal: Fox és Metro.

RIO MOZGO MŰSORA:

Ma 3, 6 és 9 órakor két sláger! I. Vladia Corsacova. Orszul beszélő társadalmi dráma. Fősz.: Vladimir Gardin és M. Vasiliev. II. A gangster bosszúja. Izgalmas gangster dráma. Fősz.: Patt O'Brien és Margaret Lindsay. III. Journal. Következő műsorunk: Botrány az Operában. Fősz.: Marx testvérek. II. Az ördög leánya.

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Allástkeresők, üdülöhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előfizetés mellett közölünk. Jellegű levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portóztott leveleket továbbítunk.

FÜGGŐNYEINK, AGYTERITÓINK NÉLKÜLÖZHETELNEK HUSVÉTNAK REMÉNYTELJŐ ÜNNEPI HANGULATAHOZ. Valódi vert csipkészetből. KIVÁNT MÉRTEBEN „DER-BESO“ függőnykellékszakszűletben. Gólya áruház feletti emeleten.

Fordítások, másolások minden nyelven szakszérien SIMON fordító iroda Cluj, Reg. Maria 13, emelet.

Strájerok! Strájer insignák, egyenruhák, lenvászon ingek, ugyszintán strájer anyagok viszonlatadókna méterszáma is gyári árban. Mindenféle strájer-kellékek: zsmór, bőrv, csillag és gombok állandóan raktáron, nagy választékban. Kérjen árajánlatot Magazinul Hercules Cluj, Calea Regele Ferdinand 9. Telefon 34-71.

Prima enyedi fajtású gyümölcsfák eladó. Kertrendezést, tervezést vállalok. Griger műkertész. Calea Regele Carol II. 39.

Perfekt kozmetikumot némi biztosítékkal berendezett kozmetikához keresek. Cim: Parfumeria Lord Cluj, Str. Regina Maria 28.

Gyapjufésülőgép, Rieger gyártmányu 80 cm széles eladó. Megtekinthető: Cluj, Calea Marechal Foch 99. Vattagyár.

Butorozott szoba fürdőszobahaszánálattal (esetleg konyhahasználattal is) két személy részére április 1-re kiadó. Klein, Str. Regina Maria 9.

Villanegyedben, Str. Bolinteanu 11/a május 1-re kiadó 3 szoba, hall teljes komforttal kertes villában. Értekezni 16—19 óra közt a tulajdonosnál.

3 szobás komfortos lakás kiadó. Str. Elisabeta 34. Értekezni 2. számú lakásban.

Házasságközvetítő, csakis elsőrendű, adja le címét a kiadóba „Komoly“ jellegre.

Kávépörkölőt megvételre keresek. Kírákati előnyben. Ajánlatot a kiadóba.

Textilgyár, saját autóval rendelkezik, Bánát és Erdélyben jól bevezetett utazója keres képviselőt. „100% delcrede és garancia“ jellegre Rudolf Mosse Arad.

Üzethelyiség, két szoba konyha, fürdőszoba Motilor 147 alatt kiadó. Értekezni: Sincal 11.

Flatai irodai munkában, gépirásban, könyvelésben és levelezésben jártas állást keres. Cim a kiadóban.

Masgiachnak alkalmazok azonnaira olyan vallásos, középkori zsidónót, kit a helyi Rabbitanács is jóváhagy. „Carmel“ ort. kóser étterem és büfé Cluj, Calea Reg. Ferdinand 33. Elián-ház.

Kiadó május 1-re két szoba, hall, előszoba stb. lakás központi fűtéssel. Str. Sincal 8 alatt.

Kiadó egy világos szoba előszobával kisebb ipari üzem vagy iroda részére is. Str. Sincal 8 alatt.

AZ EDISON MOZGO MŰSORA:

Svéd Sándor, a világhírű magyar énekes egyetlen extraszuper filmje: Mária nővér. Főszerepekben: Jávó Pál, Vaszary Piroska, Stolz Hilda és Halmay Tibor. II. A Titanic óceánjáró hajó katasztrófája. Charles Boyer-rel. III. Híradó. Jön: Eggerth Márta és Jan Kiepara. Hétfőtől:

Világvárosi műsor. Három film egyszerre: I. Piccadilly Jim. Különleges vigjáték. Robert Montgomery és Magde Ewans. II. Testvér testvér ellen. John Wayne, a cow-boykirály legjobb filmje. III. Híradó. Helyárok: 12+5 és 19+6. Diákoknak árkedvezmény. Jön: Stan és Bran.

A fehérség nem egyéb, mint nagyfokú képesség a türelemhez

Ez a híres költői szólam mindarra alkalmazható, ami a modern szépségápolással összefügg. Ha egy szép asszonyt csodálatos arcborrel lát, úgy nem hiszi el, hogy ezt szeretetteljes gondos ápolás nélkül, maradandóan fenn lehessen tartani. A türelem, a bőr pórusok és sejtek élettitkának ismerete megszerzi és fenntartja a bőr viruló szépségét és fiatalosságát. Ezen ápolásnál a tej hatása a bőrre hatalmas szerepet játszik. Milkuderm-Milchfettcreme és Milkuderm-Hautsahne a tudományos felismerésnek legfényesebb eredményei. Ezen készítményekben rejlik a kifogástalan és örökké ifju arcbornek titka.

Convocare

Domnii acționari ai firmei „BEMFA“ Societate Anonimă pentru Comerț Intermediar de Lemne din Cluj, Str. Maloasă No. 4, se convoacă prin aceasta la Adunarea Generală Ordinară, care va avea loc la sediul societății Cluj, Str. Maloasă No. 4, în ziua de 28. Martie 1939., ora 18 p. m., având de a debate următoarea ordine de zi: 1. Raportul Consiliului de Administrație și a Comitetului de Cenzori despre gestiunea anului 1938. 2. Aprobarea bilanțului și descărcarea Consiliului de Administrație și a Comitetului de Cenzori. 3. Hotărârea despre profitul arătat. 4. Alegerea membrilor în Consiliul de Administrație și Administrațiilor Delegați (Comitet de Direcție). 5. Alegerea Membrilor de Comitetul de Cenzori. 6. Eventuale propuneri. Bilanț: Active: Cont Cassa 34.342. Cont curent 3.445.572. Cont export 3.928.128. Cont evidența exp. 115.374.94, 7.523.416.94. Pasive: Capital social 1.500.000. Cont curent 5.690.684. Evidența Pengei 115.374.94. Profit 1938. 217.358, 7.523.416.94.

Consiliul de Administrație

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, március 19.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhírek, reggeli hangverseny, háztartási és orvosi tanácsadó. 12: Predescu zenekar. 13: Időjelzés, időjárásjelentés, kulturális és sport hírek, vizállásjelentés. 13.30: Lemezok. 18: Marcu zenekar. 19: Időzerű anyag. 19.15: Tánclemezok. 20.15: Táncczene. 21.15: Vidám operettelőadás a stúdióból. 23.30: Lemezok, hírek külföldre.

Budapest I. 9: Hanglemezek. 9.45: Hírek. 13.30: Zenekar. Világhíradó. 15: Hanglemezek. 16: Előadás. 16.45: Szalonzene. 18.10: Cigányzene. 20: Katonazene. 20.40: Sporteredmények. 21.10: Vidám egyfelvonásosok. 22: Cigányzene. 22.40: Hírek. 23.40: Hangverseny. 24.30: Hírek. 24.50: Hanglemezek. 1.05: Hírek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból? Varsó. 20.15: A rádiózenekar énekkarral. Luxemburg. 20.30: Könnyű zene, szölisták-kal.

Szofia. 21.55: Operettekbl.

Egyetlen zsidó ház széder-asztaláról

nem hiányozhat a SEELNFREUND SALAMON

remek szines rajzaival illusztrált

הגדה של פסח

SZABO IMRE 16 oldalas bevezetőjével.

A mű kedvezményes ára 80.— lej.

Tanítók és hitközségi alkalmazottak nagyobb vételnél árengedményt kapnak.

Rendelések és megkeresések:

Braun Litografia Cluj, Str. Vasile Goldiş 4.

של פסח

Musvéli

fűszeráru

legolcsóbb napi árban kapható

Léb fivérek

CLUJ. Telefon: 3201.

